KONCEPČNÍ ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

PARKU LOTYŠSKÁ

ETAPA I.

ANALYTICKÁ ČÁST

KONCEPČNÍ ARCHITEKTONICKÁ STUDIE PRO REVITALIZACI PARKU LOTYŠSKÁ S PARTICIPAČNÍM ZAPOJENÍM MÍSTNÍCH UŽIVATELŮ

Objednatel:

MČ Praha 6

Zhotovitel:

Město přátelské k dětem, z. s.
IČ: 04393864
Ve Struhách 1017/4, 16000 Praha 6

Autoři:

Ing. arch. Mirjana Petrik, PhD.
Ing. Iva Hejzlarová
Ing. Mgr. Eva Jeníková
Ing. Zuzana Bečvářová

Kontakt:

Email: info@childfriendlycity.cz
Tel: +420 774414626

Datum:

září 2024

Projekt probíhal ve spolupráci s MČ Praha 6 a s participativním zapojením stávajících a budoucích uživatelů.

OBSAH

ETAPA I.
ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 ŠIRŠÍ VZTAHY ÚZEMÍ **5**

A.1.1 Architektonické a krajinářské zhodnocení řešeného území a souvislosti s okolím **5**

A.2 HISTORIE ÚZEMÍ **10**

A.3 HODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU ÚZEMÍ **10**

A.3.1 Popis současného stavu území **12**
- Výkres současného stavu - plochy, prvky a vegetace 12
- Fotodokumentace současného stavu území 15

A.3.2 Vyhodnocení platných dokumentací, limity a hodnoty v území **16**

A.3.3 Přehled záměrů v území a v okolí **16**

A.3.4 Hodnocení současného stavu území s fotodokumentací **20**
- Posouzení zeleně 20
- Analýza pohybu a vstupů - fotodokumentace a popis 22
- Hodnocení stávajících prvků, povrchů a materiálů 24
- Hodnocení stávajících hřišť, vybavení, povrchů a materiálů 29

A.3.5 Využití území **32**
- Fotodokumentace stávajícího využití 32
- Využití dle aktivit a skupin uživatelů 33
- 1. etapa participace veřejnosti 35
- Lotyšské náměstí - Zpráva z první etapy participace 37
- Hodnocení místa a nabídky pro pobyt a hru dle různých věkových skupin 40

A.3.6 Celkové zhodnocení území **46**

A.4 VÝCHODISKA PRO NÁVRH, UPŘESNĚNÍ CÍLŮ **48**

Na Špitálce
Fišerce
Neherovská
Na Mlýnce
Mlýnerovka
Rychtářská
Na Klimentce
Zengrova
Štiplova
Hanzelkova
Na Mlýnce
Na Kotlářce
Kotlářka
Na Kocince
Božkova
Bílá
Bechyňova
Kolejní
Na Julisce
Šlejnická
Na Markvartce
Na Štáhlavce
Na Kvítuscé
Pod Juliskou
Armádní CR
Čínská
Zelená
Šlejnická
Zemědělská
Koltěrova
Koulova
Na Dionysce
Stavitelská
Nikoly Tesly
Velflíkova
Terronská
Ve Struhách
Jednořadá
Papírenská
Albánská
Vietnamská
Antonína Čermáka
Maďarská
Na Marně
Mongolská
Charlese de Gaulla
Chittussiho
N. A. Nekrassova
Lotyšská
Korejská
Roosevelttova
Verdunská
Uralská
Sukova
V. P. Čkalova
Národní obrany
Vítězné náměstí
Dejvická
Na Hutích
Kyjevská
Jaselská
Eliášova
Kafkova
Buzuluckká
Banskobystrická
Generála Píky
Ústřední vojenská nemocnice
Technická
Šolínova
Studentská
Zikova
Seminární
Thákurova
Na Vítězce
Mydlářka
Šárecká
Kozlovská
Na Kaňovce
Gymnasijní
Velvarská
Glinkova
Dejvice
Střešovice
Slunná
Bubenská
Malá
KULAŤÁK
ISPAULKA
VŠ
ZŠ
MŠ
M
P

A.1 ŠIRŠÍ VZTAHY ÚZEMÍ

A.1.1 ARCHITEKTONICKÉ A KRAJINÁŘSKÉ ZHODNOCENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ A SOUVISLOSTI S OKOLÍM

Řešené území je jedno z mnoha drobných veřejných prostranství komapaktní rezidenční čtvrti Dejvice, nacházející se na severozápadním okraji širšího centra Prahy, umístěné na ploché terase mezi ostrými svahy terénnů kolem Vltavy. Čtvrť tak sousedí s velkými, celoměstsky významnými plochami zeleně (Šárka, Stromovka, Zahrady pražského hradu. V severozápadní části se nachází Kampus ČVUT, zástavba na východě je známá svými prvorepublikovými vilami, které jsou často využívány pro velvyslanectví různých republik.

Centrální část čtvrti má charakter blokové zástavby většinou 5-6 patrových činžovních domů, velkoryse projektovanými s prostornými vnitrobloky a četnými veřejnými prostranstvími. Po obvodu se hustota zástavby snižuje, až přechází do vilové zástavby.

Do centrálního náměstí, které do doby plánované revitalizace prostor čtvrti rozděluje v podobě velké dopravní křižovatky, ústí čtyři několikaproudové silnice s intenzivní automobilovou dopravou a představují výraznou bariéru pro komfortní a pro děti bezpečný pěší pohyb v rámci čtvrti.

Čtvrť, a tedy i Lotyšák, je výborně dopravně obslužná, zastávky tramvajové dopravy jsou doplněny okružnou autobusovou linkou. Čtvrť není uzpůsobená pro kolečkáře (skaty, koloběžky, odrážedla, jak povrchem chodníků, tak z hlediska bezpečného přecházení. Destinace je dobře dostupná na kole a je součástí cyklo infrastruktury pro dospělé, která ale přímo Lotyšákem neprochází. Čtvrť je bariérová pro cyklodopravu dětí.

Partery budov v rámci blokové výstavby jsou převážně aktivní s pestrou nabídkou maloobchodu, restaurací a kaváren.

Přestože byly v poslední době provedeny mnohé kroky ke zvýšení bezpečnosti přechodů pro dětské uživatele, ztvárnění uličního prostředí v naprosté většině upřednostňuje individuální automobilovou dopravu před pěší. Funkce četných veřejných prostranství nejsou ve většině případů integrovány a zelený prostor je utvářen odděleně od dopravní funkce i dětských hřišť, a je tím pádem atraktivní pouze pro omezené skupiny uživatel.

STÁVAJÍCÍ FUNKCE A VYUŽITÍ PARKU LOTYŠSKÁ V KONTEXTU ŠIRŠÍHO OKOLÍ

- účel: krátkodobá každodenní rekreace (u dětí potenciál trávení delšího času než u dospělých)
- jedna z nejvýznamnějších cílových destinací pro místní i vzdálenější uživatele, zejména z důvodu centrálního umístění ve čtvrti, dostupnosti a komplexní nabídce pro hru i pobyt v zeleni, ale neméně také z důvodu nedostatku podobných míst v dostupném okolí - do 15 minut chůze dospělého člověka

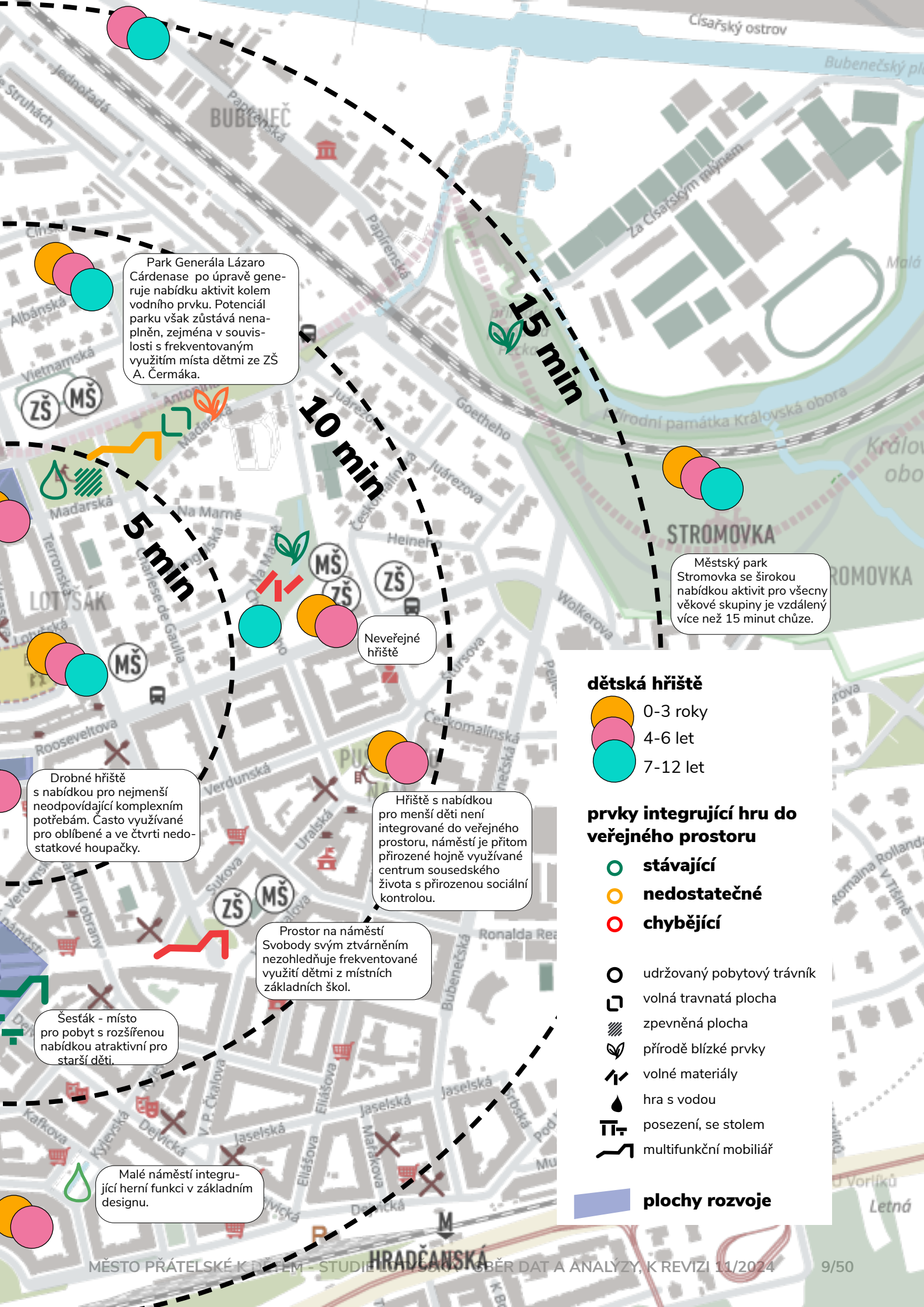
Park Generála Lázaro Cárdenase po úpravě generuje nabídku aktivit kolem vodního prvku. Potenciál parku však zůstává nenaplněn, zejména v souvislosti s frekventovaným využitím místa dětmi ze ZŠ A. Čermáka.
Neveřejné hřiště
Městský park Stromovka se širokou nabídkou aktivit pro všecny věkové skupiny je vzdálený více než 15 minut chůze.
Drobné hřiště s nabídkou pro nejmenší neodpovídající komplexním potřebám. Často využívané pro oblíbené a ve čtvrti nedostatkové houpačky.
Hřiště s nabídkou pro menší děti není integrované do veřejného prostoru, náměstí je přitom přirozené hojně využívané centrum sousedského života s přirozenou sociální kontrolou.
Prostor na náměstí Svobody svým ztvárněním nezohledňuje frekventované využití dětmi z místních základních škol.
Šesťák - místo pro pobyt s rozšířenou nabídkou atraktivní pro starší děti.
Malé náměstí integrující herní funkci v základním designu.
5 min
10 min
15 min
dětská hřiště
0-3 roky
4-6 let
7-12 let
prvky integrující hru do veřejného prostoru
stávající
nedostatečné
chybějící
udržovaný pobytový trávník
volná travnatá plocha
zpevněná plocha
přírodě blízké prvky
volné materiály
hra s vodou
posezení, se stolem
multifunkční mobiliář
plochy rozvoje
BUBENEČ
STROMOVKA
LOTYŠÁK
HRADČANSKÁ
Přírodní památka Královská obora
Císařský ostrov
Bubenečský pl
Za Císařským mlýnem
Papírenská
Jednořadá
Albánská
Vietnamská
Madarská
Na Mamě
Juárezova
Goetheho
Heineho
Českomalínská
Wolkerova
Roosevelova
Verdunská
Uralská
Sukova
Bubenečská
Ronalda Rea
Jaselská
Eliášova
Marákova
Kafkova
Kyjevská
Dejvická
V. P. Čkalova
Letná
ZŠ
MŠ
M

A.2. HISTORIE ÚZEMÍ

Z jedné strany otevřený vnitroblok v Lotyšské ulici byl vymezen regulací Nových Dejvic podle regulačního plánu prof. Ing. arch. Antonína Engela a postaven roku 1928. Území bylo původně určeno jako rezerva pro budovu městského významu.

V jihozápadní části, v místě dnešního parku, stávaly ve čtyřicátých letech minulého století provizorní školní budovy. Po druhé světové válce začal být prostor využíván jako park.

Stávající úprava parku pochází z let 1999-2000, kdy bylo vytvořeno dětské a multifunční hřiště a západní část byla ponechána v charakteru městského parku. Mezi místa s historickou kontinuitou patří hostinec u Pětníka, kavárna Kabinet a zkušebna Dejvického divadla, kde dříve sídlilo loutkové divadlo Brouček.

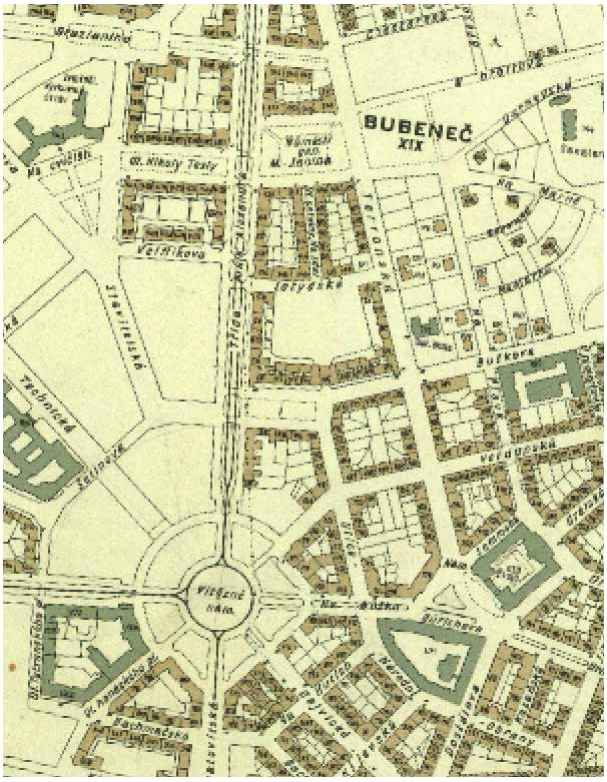

1938

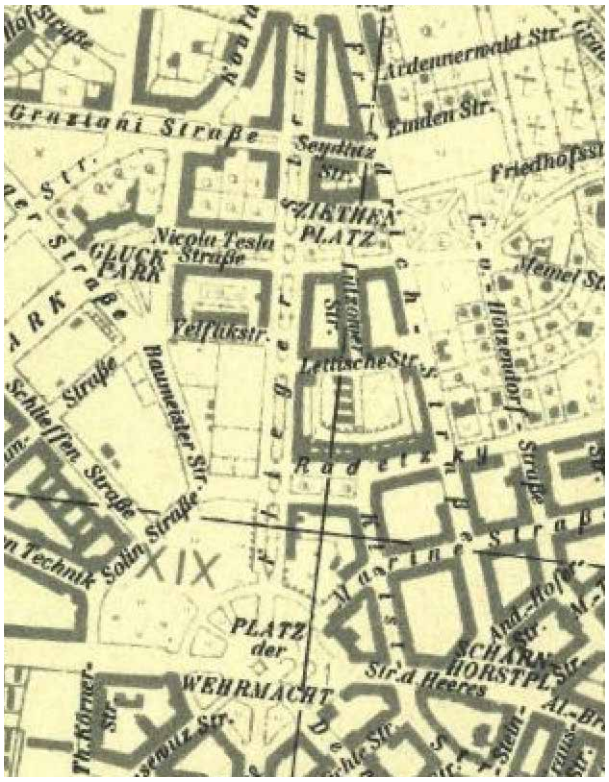

1944

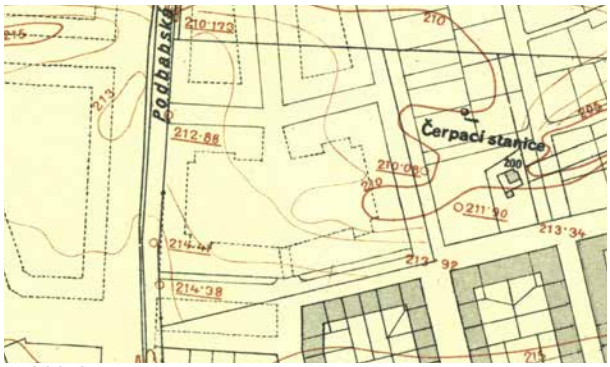

1920-24

1988-9

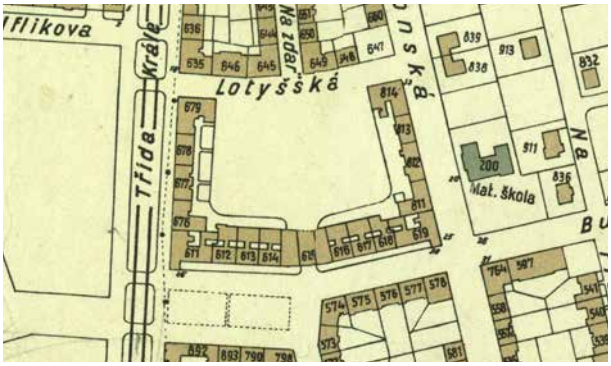

1938

1996

1938

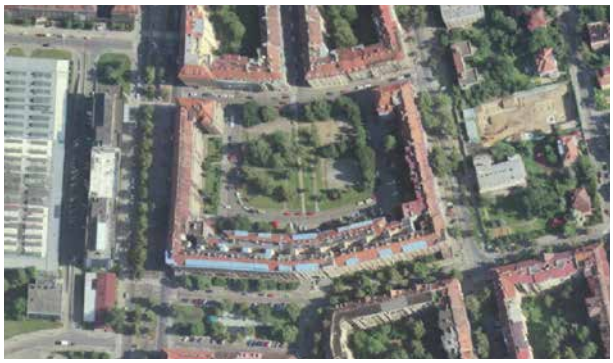
1999

1974-5

2001

A.3 HODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU ÚZEMÍ

A.3.1. POPIS SOUČASNÉHO STAVU ÚZEMÍ

VÝKRES SOUČASNÉHO STAVU[1] - PLOCHY, PRVKY A VEGETACE

1 se zahrnutím plánovaných úprav vozovky

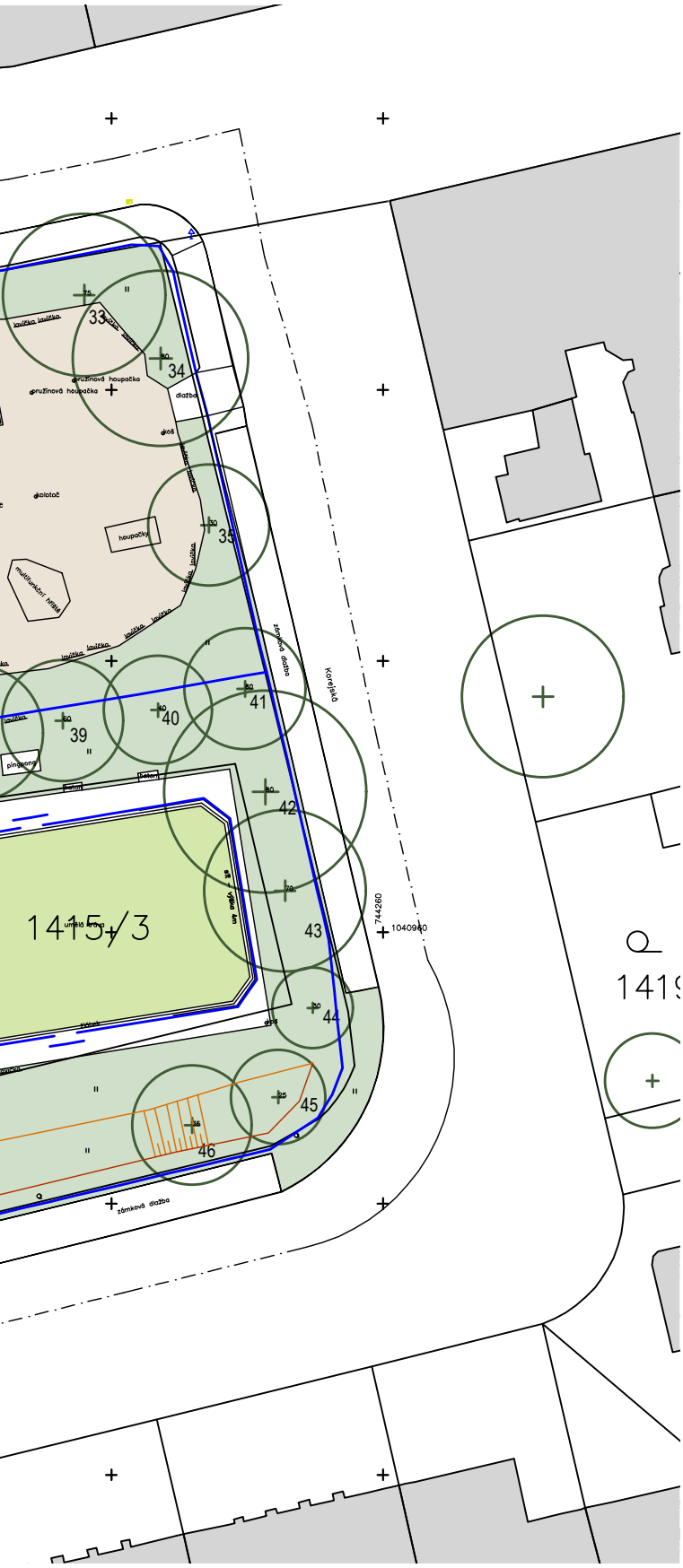

Území parku Lotyšská pokrývá středovou část rozlehlého prostranství, které na své severní straně přiléhá k ulici Lotyšská. Jedná se o rozlehlý vnitroblok ohraničený činžovními domy ze 30. let 20. století. Vlastní prostor parku vymezuje ze severu ulice Lotyšská, ze tří dalších stran jej obkružuje ul. Korejská. Uliční prostory park oddělují od fronty činžovních domů. Domy v ul. Lotyšská jsou orientovány vstupy a parterem přímo do náměstí. Podél ul. Korejská park lemuje linie (polo)soukromých předzahrádek činžovních domů; domy jsou do prostoru vnitrobloku orientovány svými zadními trakty se zadními východy.

Území není výrazně zatíženo průjezdem dopravy. Jediný vjezd pro motorovou dopravu představuje ul. Lotyšská, která je pro motorová vozidla jednosměrně průjezdná ve směru od západu z ul. Jugoslávských partyzánů do ul. Terronská (pro cyklisty je povolen průjezd v obou směrech). Z Lotyšské je také možné odbočit do ul. N. A. Někrasova, jež je jednosměrně průjezdná ve směru k nám. Interbrigády, a do ul. Korejská, jež náměstí obkružuje. Ulice Lotyšská a zejména Korejská slouží především pro parkování rezidentů a jsou výrazně zatíženy dopravou v klidu. Park je tak „ostrovem“ mezi liniemi zaparkovaných aut, což brání přímé funkční i pohledové vazbě s předzahrádkami a parterem činžovních domů. Plocha parku je rovinatá, mírně stoupá ve své jižní části, kde vzniká krátký svah mezi parkem a uličním prostorem.

Pěší průchod a průjezd cyklistů umožňuje ul. Lotyšská. Nejvýraznější osu však z hlediska pěší prostupnosti představuje parková komunikace, protínající střed území a propojující park na severu s ul. A. N. Někrasova a na jihu (průchodem skrz činžovní dům mezi č. p. 615/32 a č. p. 615/34) s ul. Národní obrany, resp. Rooseveltova. Důležité pěší spojení představuje i zkratka po parkových pěšinách mezi ulicemi Jugoslávských partyzánů a Národní obrany (resp. Rooseveltova).

Vybavenost a zázemí prostoru parku představuje zejména restaurace „U pětníka“ při ul. Lotyšská, a dále blízká kavárna za průchodem v ul. Rooseveltova. Původně komerční parter

při Lotyšské využívá architektonický atelier. Z východu je z prostoru náměstí vstup do zkušebny (v majetku Městské části), kterou sdílí Dejvické divadlo a folklorní soubor Rosenka.

Pro vlastní prostor parku je charakteristický poměrně velký podíl vzrostlých stromů, zejména po jeho obvodu a podél severojižní středové pěší komunikace, jež tvoří jeho osu. K charakteru parku významně přispívá i omezená průjezdnost a odclonění od hluku z dopravy, stejně jako uzavřenost prostoru a jeho intimita. Park působí dojmem bezpečné zelené oázy.

Dlážděná pěší severojižní komunikace park půlí na dvě rozdílné části. Zároveň je silně využívaná k pěšímu tranzitnímu průchodu územím; vzhledem k absenci automobilové dopravy a vzrostlé zeleni se jedná o preferovanou pěší trasu. Pěší komunikace je vybavena několika hojně vytíženými lavičkami.

Část parku západně od této osy je převážně klidová. Od ul. Lotyšská je její prostor v celé šíři oddělen rozsáhlou plochou ohraničenou nízkými zídkami, které dominují tři vzrostlé stromy. Jižně od této ohraničené plochy se nachází široká mlatová promenáda s lavičkami a pítkem. Ta zajišťuje vstup do plochy parku od severozápadu z ul. Jugoslávských partyzánů. Ve vstupu do plochy je podél ul. Korejská umístěny podzemní kontejnery na tříděný odpad, které zamezují volnému pohybu.

Zbylá poměrně rozsáhlá část plochy je travnatá, po obvodu částečně lemovaná vzrostlými stromy, s několika soliterními dřevinami v zatravněných plochách. Jižní část plochy je zpřístupněna mlatovými pěšinami, vytvářejícími malý vycházkový okruh. Prostor slouží ke klidovému posezení na lavičkách, k venčení domácích mazlíčků (z plyne zatížení trávníku znečištěním) a k občasné hře větších dětí. Svažité partie v jižní části pokrývají keřové porosty.

Východní polovina parku je věnována dětské hře. Prostor je oplocený a je dále rozdělený na dvě oplocením oddělené části. Plocha je lemována vzrostlými dřevinami, poskytujícími cenný stín. Velký význam má z tohoto důvodu také linie stromů podél oplocení mezi severní a jižní částí; svah v jižní části je porostlý keři.

Severní část tvoří hřiště pro malé děti, vybavené herními prvky (viz popis na dalších stranách) a několika lavičkami. Povrch tvoří z velké části písková dopadová plocha, v okrajových částech pod stromy jsou fragmenty trávníku. Na severu této části při hlavní ose parkem se nachází budka mobilní veřejné toalety.

V jižní části se nachází multifunkční hřiště pro sportovní aktivity a pinkpongový stůl. Dalším vybavením hřiště stojan na kola. Místo pro posezení zde zcela chybí. Svažité partie v jižní části jsou bez využití; vykazují však známky volné hry dětí v keřových porostech.

FOTODOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU ÚZEMÍ

Prostor parku lze charakterizovat jako uzavřenou zelenou oázu mezi uličními prostory zatíženými parkováním

Volná zelená plocha v jihozápadní části parku

Severojižní komunikace, silně vytížená pěším pohybem, dělí prostor parku na dvě části

Východní část parku je věnována dětské hře, fotografie ukazuje dětské hřiště v její severní polovině

Mlatová promenáda v severozápadní části parku

Dětské hřiště je od multifunkčního sportoviště odděleno oplocením a stromořadím, zde je umístěn pingpongový stůl

Pěší mlatový okruh v jihozápadní části parku a vzrostlé dřeviny, určující charakter území

Multifunkční sportoviště pro míčové hry lemované stromy

A.3.2 VYHODNOCENÍ PLATNÝCH DOKUMENTACÍ, LIMITY A HODNOTY V ÚZEMÍ

ÚZEMNÍ PLÁN

Území je součástí zastavěného území hl. m. Prahy, v územním plánu veden jako ZP - parky, historické zahrady a hřbitovy.

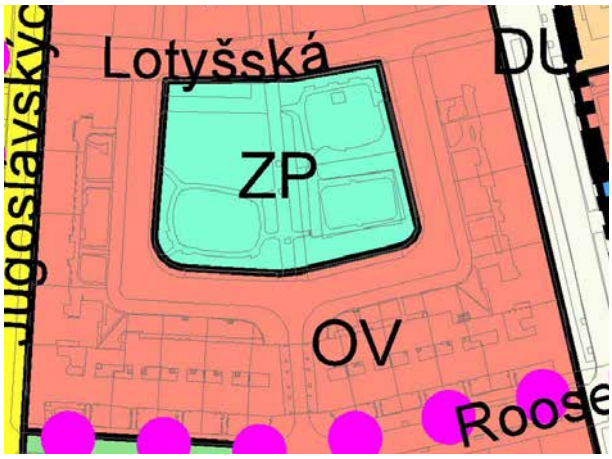

PAMÁTKOVÁ OCHRANA

Území spadá je jednou z městských památkových zón, vztahují se tedy na ně limity dle právních předpisů chránících historické a kulturní dědictví vyplývají především z tzv. památkového zákona č. 20/1987 Sb.

DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Ulice Lotyšská a Korejská jsou komunikace III. třídy, chodník v ose parku je v kategorii vybraná účelová komunikace.

V území jsou vedeny sítě technické infrastruktury. V ose parku je veden silnoprod k VO, pítko je připojeno na vodovodní řad v ulici Lotyšská. V ulici Lotyšská se nachází ochranná zóna vodovodu a kanalizace.

A.3.3 HODNOCENÍ VLIVU ZÁMĚRŮ V OKOLÍ NA ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

VÍTĚZNÉ NÁMĚSTÍ

Vítězné náměstí neboli Kulaťák dnes nefunguje jako plnohodnotné náměstí. Jde v podstatě o nedokončenou dopravní křižovatku, která myslí na chodce až v poslední řadě

Nové řešení symbolu Dejvic odklání veškerou dopravu mimo střed náměstí. To se promění v místo pro setkávání, kulturní akce, trhy, veřejná shromáždění nebo pro ústřední monument.

4. KVADRANT VÍTĚZNÉHO NÁMĚSTÍ

Dostavbou vznikne nový blok zástavby s aktivním parterem a několika na sebe navazujícími veřejnými prostranstvími, které ve čtveri vytvoří další příležitosti pro pobyt a hru.

POMNÍK PRAŽSKÉHO POVSTÁNÍ A ÚPRAVY NÁMĚSTÍ INTERBRIGÁDY

Navrhovaný prostor s landartovými prvky reaguje na perspektivu klimatické změny a vytváří veřejný prostor, s důrazem na zelené plochy. Oproti současného stavu ubyde zpevněná plocha v současnosti využívána nejmenšími dětmi pro učení se jízdy na kole, herní funkce bude stejně jako dnes začleněna do veřejného prostoru a bude cílená spíše na menší děti.

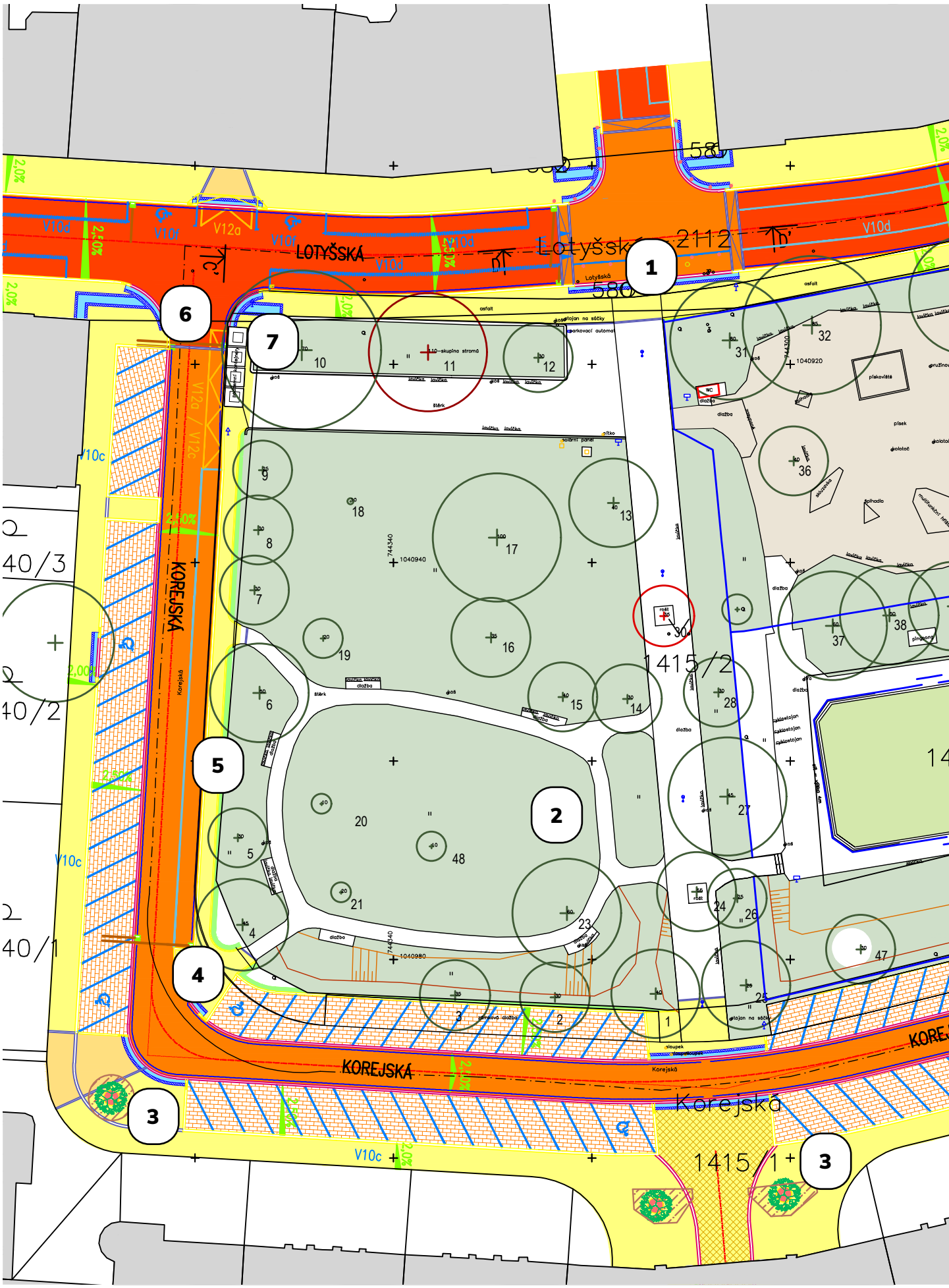
LOTYŠSKÁ
KOREJSKÁ
Korejská
1
2
3
4
5
6
7
1415/2
1415/1
V10c
V10d
V12a

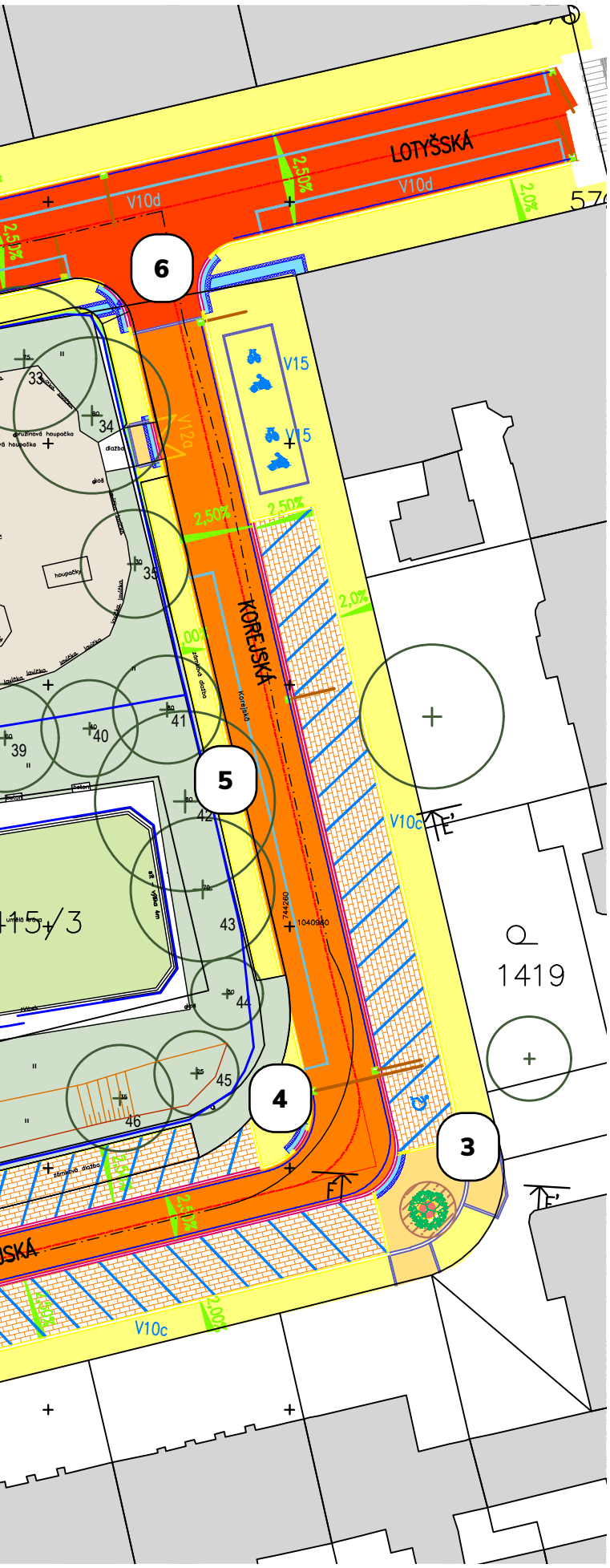

HODNOCENÍ NAVRŽENÉHO DOPRAVNÍHO ŘEŠENÍ ULICE LOTYŠSKÁ A KOREJSKÁ Z POHLEDU ZPRACOVÁNÍ STUDIE PARKU

1 PARKOVÁNÍ V POHLEDOVÉ OSE

nevhodné řešení

2 ZAVLAŽOVÁNÍ PARKU

nutno revidovat a dle návrhu studie

3 NOVÉ VÝSADBY STROMŮ

Carpinus betulus - druhová skladba vhodná pro dané podmínky

4 OTEVŘENÍ ROHŮ PRO VSTUP DO PARKU

vhodné řešení podporující přístupnost a diagonální pohyb a využití parku

5 NOVÉ CHODNÍKY PO STRANÁCH PARKU

otevření protoru parku směrem k ulici Korejská - změna ovlivňující prostorové rozvržení parku

6 ROHOVÉ VSTUPY Z ULICE LOTYŠSKÁ

dopravní řešení nereflektuje důležitost těchto míst pro vstup do prostoru parku

7 KONTEJNERY NA TŘÍDĚNÝ ODPAD

nevhodná lokace omezující přístupnost parku z důležitého vstupního bodu, z této strany přichází po centrální ose nejvíce uživatelů parku.

A.3.4 HODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU ÚZEMÍ S FOTODOKUMENTACÍ HODNOCENÍ VEGETAČNÍCH PRVKŮ

Park Lotyšská představuje jednu z lokálně významných ploch zeleně. Důležité jsou zde zejména vzrostlé stromy se středními až velkými korunami, jež jsou určujícím prvkem parku, umožňujícím jeho pobytové a rekreační funkce. Jedná se zejména domácí druhy dřevin (duby, lípy, javory, habry), doplněné nepůvodními dřevinami, jako je jinan, břestovec, magnolie nebo třešeň pilovitá (sakura). Stromy jsou zároveň důležitým prvkem adaptace území na změnu klimatu: zajišťují stín a při dostatečném zásobení vodou i příjemné mikroklima v prostoru celého vnitrobloku. Neopominutelná je i jejich estetická a prostorotvorná funkce. Význam mají i rozsáhlé travnaté plochy, ale také volně rostlé i stříhané keře.

Stav vegetace odpovídá urbánnímu prostředí (klimatické podmínky, zatížení užíváním, zpevněné povrchy a podzemní sítě) a stupni údržby. Zhodnocení stavu stromů v území vychází z dendrologického průzkumu, poskytnutého zhotovitelům zadavatelem. Podle tohoto průzkumu jsou stromy převážně v dobrém stavu, kromě několika jednotlivců dlouhodobě neperspektivních se nepředpokládají zásadní změny ve struktuře ani v dlouhodobém horizontu.

Přestože je stav stromů hodnocen jako převážně dobrý, dřeviny v území jsou výrazně ohrožené z několika důvodů, zejména v důsledku:

1. každodenního výrazného zatížení prostoru pěším pohybem i pobytem velkého množství lidí (a psů)
2. nedostatečné údržby a ochrany stromů, zejména jejich kořenového prostoru před sešlapem, zhutněním a před psí močí,
3. klimatické změny a nedostatečného zásobování vodou.

V krátkodobém až střednědobém časovém horizontu lze očekávat sníženou vitalitu/perspektivu dřevin v prostoru parku.

Stromy a travnaté plochy jsou pro park naprosto určující z hlediska jeho pobytových kvalit

Park Lotyšská je výraznou enklávou zeleně v jinak silně urbanizovaném prostředí

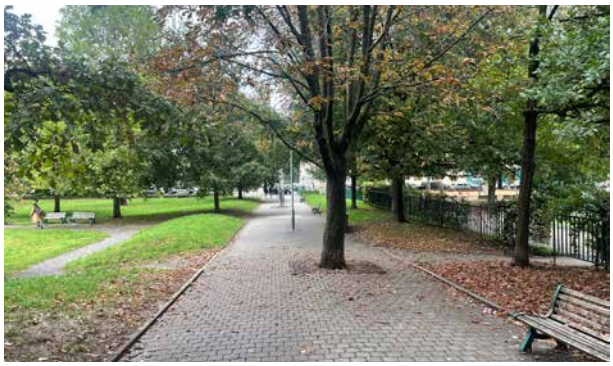

Některé z dřevin v ose průchodu parkem jsou v důsledku silného zatížení výrazně poškozené a dožívají

Zídka, vymezující plochu zeleně na severozápadním okraji parku brání volnému pohybu, avšak chrání kořenový prostor stromů před sešlapem a degradací

Zhutnění svrchního horizontu půdy sešlapem vede ke špatnému zásobení kořenů stromu vzduchem a vodou

Zhutnění svrchního horizontu půdy sešlapem vede k omezenému přísunu vzduchu, vody a živin ke kořenům stromu

Poškození stromů psí močí výrazně zhoršuje jejich stav a snižuje perspektivu dožití

Poškozená báze kmene stromu může být důsledkem nevhodné údržby travnatých ploch v minulosti

Poškození stromů psí močí, mříž omezující růstový potenciál stromu a stlačující kořenové náběhy

Kromě poškození stromu psí močí je patrné zvýšení nivelety v okolí stromu. To může vést k výraznému zhoršení stavu a perspektivy stromu v důsledku omezeného zásobení kořenů stromu kyslíkem a rozvoje hniloby báze kmene

V parku zároveň chybí vyvážená věková struktura stromů. Ta je zásadní pro zajištění postupného nahrazování dožívajících dřevin v následujících dekádách. Výsadby pocházející z posledních let lze hodnotit jako nekoncepční.

Vzhledem k výraznému podílu nezpevněných a vegetačních ploch má park potenciál k využití principů modrozelené infrastruktury (decentralizované hospodaření s dešťovou vodou, a její využití pro stromy a další vegetační prvky) a přispívá k adaptaci území na změnu klimatu. Podmínkou pro další rozvoj těchto potenciálů je ochrana a rozvoj stávajících vegetačních prvků, zejména dřevin, a jejich dosadba tak, aby byla zajištěna časová kontinuita výsadeb.

ANALÝZA POHYBU A VSTUPŮ

Území je přístupné z několika stran. Ze západu, od výrazné dopravní spojky ul. Jugoslávských partyzánů, je přístup do parku ulici Lotyšská, která nabízí i přístup z východní strany od ulice Terronská. Ulice Lotyšská umožňuje pěší průchod a průjezd cyklistů (směrem k napojení na nejbližší cyklotrasu v ul. Terronská). Vstupy do parku, od západu a východu, ovšem nenabízí adekvátní řešení. Západní vstup je blokován podzemními nádobami tříděného odpadu a východní vstup do parku neexistuje (branka na dětské hřiště je z této strany uzamčená).

Nejvýraznější osu však z hlediska pěší prostupnosti představuje parková komunikace, protínající střed území a propojující park na severu s ul. A. N. Někrasova a na jihu (průchodem skrz činžovní dům mezi č. p. 615/32 a č. p. 615/34) s ul. Národní obrany, resp. Rooseveltova. Vstupy navazují na pěší přechod a jsou bezbariérové. Vizuální přehledností brání parkující auta, která jsou na severní straně umístěná přímo v ose parkové středové komunikace.

Další výrazný směr pohybu procházejících uživatelů činí západo-jižní spojka, mezi ulicemi Jugoslávských partyzánů a Národní obrany (resp. Rooseveltova). Ovšem západní vstup na území parku blokují nádoby tříděného odpadu, které jsou umístěné přímo na chodníku v místě pěší stezky, a tak území nenabízí adekvátní pěší prostupnost v tomto směru.

Obyvatelé okolních domů mají přístup do parku přímo ze zahrádek v zadním traktů, jsou ale limitovaní stávajícími vstupy do území. Park neumožňuje vstupy z východní strany podél ulice Korejská ani diagonální prostupnost ze severovýchodní a severozápadní strany.

Park Lotyšská představuje významné území pro pěší průchod okolních obyvatel, kteří si ve směru od Vítězného náměstí na jih směrem k Bubenči často vybírají tuto klidnější a příjemnější cestu oproti frekventované ulici Jugoslávských partyzánů. Vstupy do území spolu s řešením pěších stezek parku v současností nejsou adekvátně řešené.

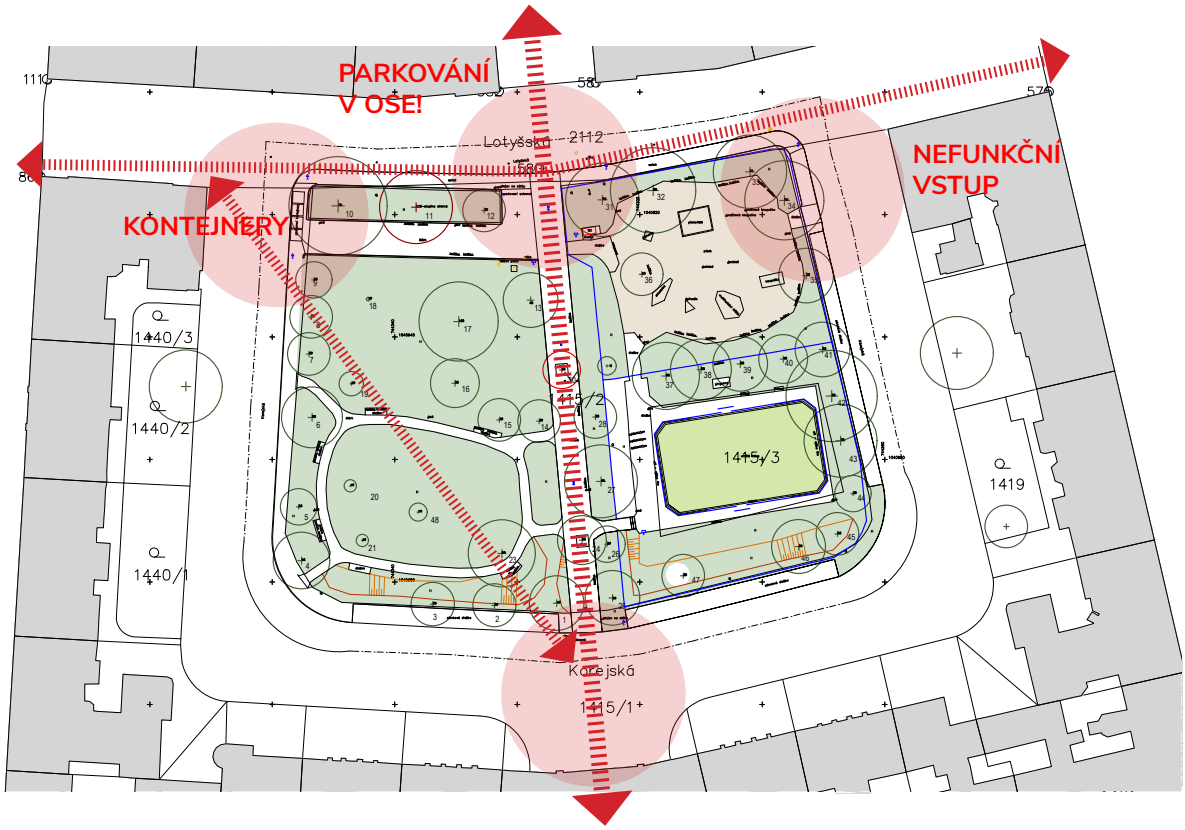

01 Přístup severní - vstup od ulice N. A. Někrasova
- parkování až k přechodu, bez zníženého obrubníku

02 Přístup jižní - z Korejské ulice (a pěším průchodem z Rooseveltovy ulice), bez sníženého obrubníku, sloupky zabraňující parkování.

03 Přístup severozápadní - J Korejská x Lotyšká bariéra
- nádob podzemních kontejnerů na tříděný odpad

04 Přístup severovýchodní - J Korejská x Lotušká
- vstup do parku od východu není umožněn

- pohled od parku směrem k Jugoslávských partyzánů

- zavřená branka/vstup na hřiště

- nádoby zneprůchodňují chodník

- plot na východní straně areálu

HODNOCENÍ STÁVAJÍCÍCH PRVKŮ, POVRCHŮ A MATERIÁLŮ

V parku Lotyšská se nacházejí různé prvky městského mobiliáře a veřejného vybavení. Kromě parkových laviček a košů, lamp veřejného osvětlení, stojanu na kola, pítka a mlžítka, jsou to různé informační tabule, automat pro úhradu parkovného, stojan se sáčky pro psí exkrementy, různé druhy sloupků na chodníku a silnici, a podobně. Tyto prvky byly umístěny postupně bez celkové koncepce a spolu s prvky oplocení hřiště a sportoviště a materiálovým provedením parku netvoří vizuálně ani funkčně jednotný celek.

Parkový mobiliář je relativně v dezolátním stavu, lavičky a koše dosluhují. Některé lavičky jsou obnovené, avšak svými parametry nevyhovují stávajícím požadavkům. Lampy veřejného osvětlení nevyhovují současným trendům, místní obyvatele se stěžují na svícení do oken.

Stávající prvky oplocení místy neplní svou funkci z důvodu velkých mezer mezi konstrukcí a terénem či nefunkční branky. Plocha sportoviště má relativně nové oplocení a úpravu povrchu, které funkčně vyhovuje.

Stav pochozích povrchů pěších stezek a terénních zídek je v dezolátním stavu.

Infostojan u severního vstupu – umístění diskutabilní

Infostojan a toalety u hřiště, infostojan u sportoviště

Pítko – tvořící se louže, nezasakující povrch

Prvky silniční infrastruktury umístěné v rámci plochy parku
- parkovací automat jako příklad nekoncepčního umístění městské infrastruktury.mobiliáře).
- parkovací automat, odpadkový koš a stojan se sáčky pro psí exkrementy v pochozí ploše chodniku.

Mlžidlo na solární panel

Sloupy veřejného osvětlení jsou umístěné v pěší ose S-J. Typ VO/lampy nevyhovuje současným trendům pro veř. osvětlení, světlo jde do oken bytů.

Typický stav odpadkového koše. Některým chybi zavírací kryt.

Nádoby podzemních kontejnerů tříděného odpadu. Odpadkový koš bez vrchního krytu.

Stávající lavičky staršího typu, některé celkem obnovené, většina v opotřebeném stavu, obvzláště na dětském hřišti.

Nikdy nevyužívané stojany na kola, pravděpodobně z důvodu nekoncepčního umístění. Odrážedla, koloběžky se odkládají u posezení, kola se opírají o plot.

Kotvení nosných stojek

Plot předělující sportoviště od parku

Dětské stopy podlézání plotu

Plot oddělující dětské hřiště a sportoviště

Plot oddělující sportoviště od ul. Korejská

Branka a průlez pod plotem hned vedle ní

Plot a síť okolo sportoviště (plot uvnitř plotu), řešení bočních vstupů

Plot oddělující dětské hřiště a parkovou část

Detail stavu a napojení na chodník

Branka ke hřišti

Plot oddělující hřiště a ulici Korejská – potenciál zpřístupnění

Stav pochozích povrchů – materiálové nesjednocení, relativně opotřebený (foto u vstupu od ulice N. A. Něrasova)

Detail terénní zídky u severního ochozu

Řešení napojení povrchů

Detail terénní zídky u vstupu od severovýchodu

Terénní zídka, drolící se vrstvy, u vstupu z ulice Lotyšská/N. A. Někrasova, přechod různých materiálů a úrovní (zpevněný povrch, trávník, zídka)

Ukončení terénní zídky

Stav terénní zídky u jižní parkové stezky

Vyšlapaná pěšinka v terénním złomu (chybějící stezka či chodnik), nečitelný přechod pěší stezka, vyšlapaná pěšina a trávník

Povrchy chodníků

Potkávání stezek a neukončená stezka do trávníku

Pěší stezky končící v trávě

Návaznost povrchů

Řešení obrubníku – stezka/trávník

Povrchy u vstupů na sportoviště

Řešení obrubníků a schodů

Gumový povrch pod ping-pong stolem

HODNOCENÍ STÁVAJÍCÍCH HŘIŠŤ, VYBAVENÍ, POVRCHŮ A MATERIÁLŮ

Ve východní polovině parku Lotyšská je v severní části umístěné oplocené dětské hřiště a jižně oplocená plocha pro různé sportovní míčové hry.

Dětské hřiště tvoří soustava herních prvků (firmy Kompan) umístěných v pískové ploše s lavičkami podél obvodu a buňkou mobilního sociálního zázemí. Koncepce hřiště a nabízené herní prvky, dle infotabule pro děti do 15 let, svým ztvárněním a nabídkou míří spíše na skupinu dětí do 9 let.

Herní prvky jsou udržované a v dobrém stavu. U malých dětí oblíbené pískoviště je již opotřebené, zaslouží si obnovu či výměnu. Přesto, že je po obvodu plochy dost vzrostlých stromů, v letních měsících na hřiště a herní prvky svítí slunce.

Plocha sportoviště je relativně nedávno upravená s pryžovým povrchem a oplocením. Sportoviště pro starší děti nabízí koše na basketbal a branky na fotbal. Je zde i stůl na ping-pong a nevyužívané stojany na kola. Okolní prostor tvoří zeleň a zpevněná stezka s potenciálem většího užití. Místo postrádá mobiliář k sezení či dalším aktivitám.

Sportovní plocha oblíbená pro míčové hry

Sklad pálek a míčků a pumpička na míče

Mobilní vybavení přinesené uživateli

Sklad hraček - nepoužívaný/neudržovaný

Pinpongový stůl používaný i na odkládání občerstvení

Balanční prvek

Prolézačky pro děti 3-7 let

Erární hračky na pískovišti

A.3.5 VYUŽITÍ ÚZEMÍ
FOTODOKUMENTACE SOUČASNÉHO VYUŽITÍ

Středobod parku Lotyšská – místo zastavení, potkávání se, vstup do parku, vstup na dětské hřiště, hlavní pěší osa (S-J), nejširší zpevněná plocha

Spolusezení

Pohled z opačného směru

Zídky po vnějším obvodu bývají také využívány ke krátkému sezení

Jižní část osy - v odpoledních hodinách za pěkného dne jsou lavičky plně obsazené

Když neprobíhá zápas

Setkání pejskařů

Lavičky v zeleni ke klidnému posezení

VYUŽITÍ DLE AKTIVIT A SKUPIN UŽIVATELŮ

Dětské hřiště je plně využívané i za chladnějšího počasí

Za deštivého počasí

STÁVAJÍCÍ SKUPINY UŽIVATELŮ

jednotlivci

pečovatelé s dětmi

lidé venčící psy

školní a školkové kolektivy

pracovní kolektiv

skupiny přátel (dětí i dospělých)

- mladší školní
- starší školní
- teens
- mladí dospělí
- dospělí

rodiny

STÁVAJÍCÍ AKTIVITY

krátkodobá každodenní rekreace (jaro, podzim, teplé dny, pracovní den odpoledne)

preferovaná pěší trasa

SKUPINOVÉ AKTIVITY

rodinná i vrstevnická setkání

narozeninové oslavy

pikniky

společné obědy pracovního kolektivu

výuka tělesné výchovy a učení venku ZŠ

zastávka na procházkách školní družiny a MŠ

sportovní a herní aktivity

INDIVIDUÁLNÍ AKTIVITY

odpočinek na lavičkách a zídkách

čtení knihy a elektronických zařízení

venčení psů

svačení

sport a hra

Schématické znázornění prostoru, kde nejčastěji tráví čas příslušníci jednotlivých věkových skupin

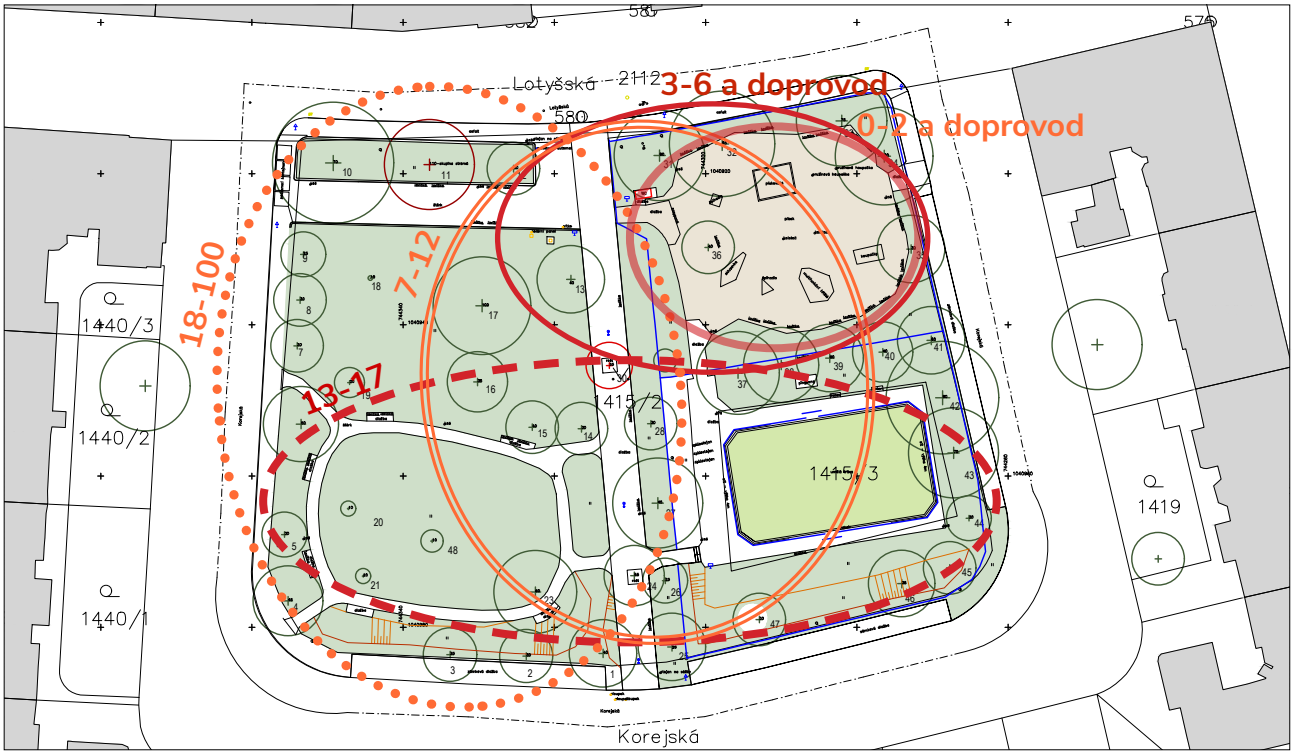

Přehlížená místa - okrajové zóny bez jasného využití, místy však objevené dětmi pro dobrodružnou hru (prolézání zábradlí a keři v J části)

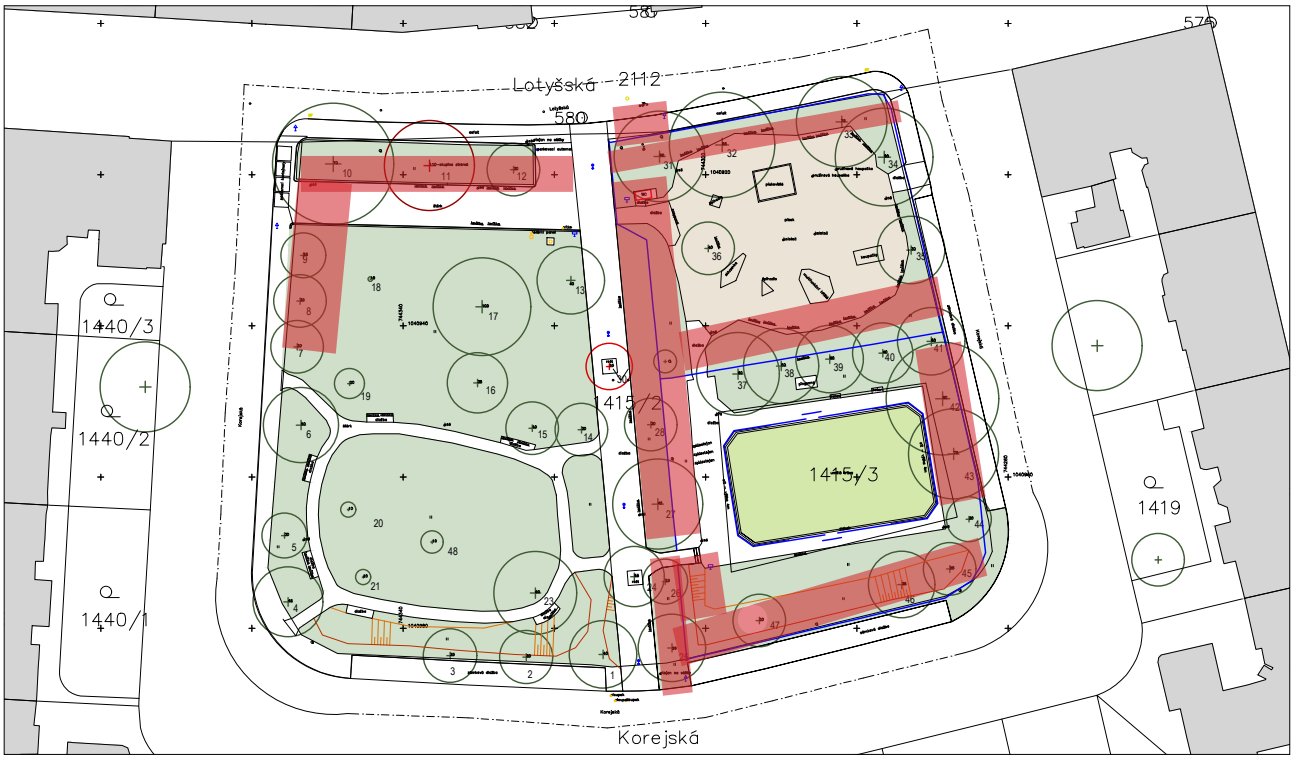

1. ETAPA PARTICIPACE VEŘEJNOSTI

Proběhla v dubnu až červnu 2024 a obsahovala tyto části:

1. **Pozorování v lokalitě a hloubkové rozhovory s uživateli**
2. **Setkání s veřejností 18.5. - fokusní skupina a záznam výstupů do mapy**
3. **Doplnění dalších podnětů zaslaných emailem, desk research a další podklady**
4. **Soupis poznatků do souhrnné zprávy**

POZOROVÁNÍ V LOKALITĚ A HLOUBKOVÉ ROZHOVORY

- **zaměření na stávající využití, hodnocení záměru, přání a potřeb uživatel**
- **formou rozhovorů na řešeném místě**
- **v pracovní i víkendové dny, v různé ranní, denní i večerní doby, za různého počasí**
- **oslovování jednotlivých skupin i individuálních uživatelů**
- **všechny věkové kategorie od nejmladších po ty nejstarší**
- **s dalšími významnými aktéry bylo hovořeno i telefonicky**
- **jednotlivé rozhovory zapisovány písemně do formuláře s připravenými návodnými otázkami**

Byly pokládány otázky na silné stránky, např.:

Co zde máte rádi?

Kde tady nejraději trávíte čas? Co tady rádi děláte?

i na slabé stránky, např.:

Co se vám zde nelíbí?

Co vám zde chybí?

Co by se tady dalo vylepšit?

Někteří lidé byli spíše málo sdílní nebo neměli konkrétní podněty, jiní přispěli různorodými nápady.

Celkově bylo hovořeno se zhruba 50 lidmi.

v rámci pozorování jsme zaznamenali odhadem 300 jedinců.

Park Lotyšská je uživán různými skupinami lidí. Převážně jsou to rodiče s menšími dětmi uživající dětské hřiště, dále děti staršího školního věku užívajicí sportovní plochu ale také, příležitostně se děti samostatně navštěvujíci park zdržují i u laviček v parkové části. Dále pravidelnými uživateli jsou lídě venčíci své psy a skupiny dospělých uživatelů potkávajíci se v centrální části parku poblíž restaurace Pětník.

SETKÁNÍ S VEŘEJNOSTÍ 18.5.

- v rámci festivalu Živé město
- informování účastníků s chystaných aktivitách
- skupinová řízená diskuse:

1. řízená SWOT analýza s účastníky
2. diskuze se zaměřením na vytipované oblastí zájmu
3. práce s mapou náměstí s cílem identifikace konkrétních míst a výstupů

- dikuze a rozhovory
- 20 lidí v průběhu celé akce

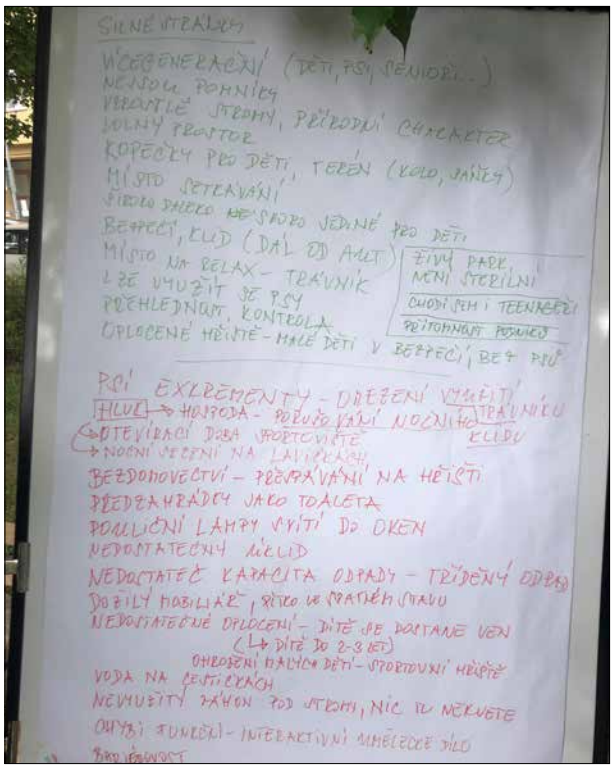

LOTYŠSKÉ NÁMĚSTÍ
ZPRÁVA Z PRVNÍ ETAPY PARTICIPACE

1. ETAPA
PARTICIPACE VEŘEJNOSTI

Společně se zpracováním analytických prací a východisek pro návrh byla stanovená vhodná forma, metodologie, harmonogram a cílové skupiny participace.

Získané poznatky doplní analýzu stávajícího využití prostoru z pohledu uživatelů včetně dětí a mládeže z pohledu posouzení nabídky pro hru, sport, odpočinek a aktivity místních obyvatel a zmapování jejich potřeb a přání.

METODOLOGIE

Pro pochopení a popis aktuálního stavu a potenciálu Lotyšského náměstí jsme se v první fázi zaměřili na sběr dosavadních dat a podkladů. Mezi použité metody byl zahrnut desk research, analýza dostupných dokumentů, identifikace významných aktérů a předchozích zjištění (včetně výsledků dotazování „Spokojenost s dětským hřištěm – Lotyšská“ z června 2021). V předvýzkumné fázi jsme vybírali vhodné nástroje pro terénní šetření.

V participativním výzkumu má výzkumník spíše roli facilitátora, účastníci se sami stávají experty na zkoumanou problematiku. K tématu jsme přistupovali kvalitativním způsobem, mezi další výzkumné metody bylo zvoleno pozorování, polostrukturované rozhovory s uživateli místa a fokusní skupina (skupinová řízená diskuse) v rámci veřejného setkání se zájemci.

Pro vyšší reliabilitu práce v terénu byl vytvořen interní metodický dokument. Tazatelé z oborů sociologie, krajinářské tvorby a architektury byli pro práci v terénu zaškoleni a proběhla první pilotážní návštěva zkoumané oblasti Lotyšského náměstí pro ověření adekvátnosti zvolených postupů. Pro setkání s veřejnosti byly připravené mapy území a formulář pro zapisování zjištěných silných a slabých stránek.

PRŮBĚH SBĚRU DAT

Práce v terénu probíhala v období duben,květen a červen. Proběhlo 10 výzkumných bloků návštěv šesti tazatelů ve zkoumané lokalitě v pracovní i víkendové dny, v různé ranní, denní i večerní doby, za různého počasí tak, aby byl získán komplexní obraz o způsobech využívání daného prostoru. Současně probíhal doplňkový sběr dat od lokálních aktérů. Rozhovory s tazateli probíhaly přímo v terénu, zahrnuty byly v různé míře všechny věkové kategorie od nejmladších po ty nejstarší. S dalšími významnými aktéry bylo navíc hovořeno i telefonicky. Jedním z aktivních aktérů byli zástupci spolku Náš Lotyšák, pro spolupráci však bylo osloveno mnoho dalších nesdružených uživatelů zkoumaného prostoru. Výzkumná pozorování se týkala všech uživatelů včetně malých dětí a zvířat.

V rámci festivalu Živé město proběhlo 18.4. 2024 přímo na místě participativní setkání s veřejností, kde se mohli účastníci více dozvědět o chystaných aktivitách. Proběhla skupinová řízená diskuse a další rozhovory, 20 lidí v průběhu akce. V první části proběhla řízená SWOT analýza s účastníky a následovala diskuze se zaměřením na vytipované oblastí zájmu. Na závěr se pracovalo s mapou náměstí s cílem identifikace konkrétních míst a výstupů.

Z diskuse s veřejností (18.5) a z hloubkových rozhovorů s uživateli parku (duben – červen) vzešly podklady pro další práci. Lidé byli dotazováni na silné stránky (např. *Co zde máte rádi? Kde tady nejraději trávíte čas? Co tady rádi děláte?*) i na slabé stránky (např. *Co se vám zde nelíbí? Co vám zde chybí? Co by se tady dalo vylepšit?*). Někteří lidé byli málo sdílní nebo neměli konkrétní podněty, jiní přispěli různorodými nápady. Celkově bylo hovořeno se zhruba 50 lidmi, v rámci pozorování jsme zaznamenali odhadem 300 jedinců.

Získaná data byla doplněna i o podněty několika obyvatel, kteří se obrátili přímo na radnici a byl vytvořen zápis.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Celkově lze říci, že se prostor Lotyšského náměstí těší velké oblibě, o kterém svědčí velká návštěvnost již od ranních hodin, a velké zatížení v teplých dnech. Lidé vyjadřovali oblíbenost tohoto místa, současně někteří poukazovali na nedostatek obdobných vhodných parků pro trávení volného času ve vzdálenosti komfortně dosažitelné pěšky.

1. UŽIVATELÉ PROSTORU

Bylo identifikováno několik kategorií uživatelů: **jednotlivci, pečovatelé s dětmi, lidé venčící psy, školní a školkové kolektivy, pracovní kolektivy, skupiny přátel, rodiny**. V teplých dnech tento prostor navštěvují odhadem vyšší desítky lidí. Lotyšské náměstí slouží nejen pro lidi bydlící v sousedství. Jedná se i o lidi, kteří v okolí pracují, studují, mají zde přátele, nebo navštěvují např. blízká restaurační zařízení. Někteří místo navštěvují denně, jiní pouze nárazově např. v rámci výuky tělesné výchovy, volný čas však tráví raději jinde.

Mezi činnostmi, které zde lidé provozují, najdeme celou škálu individuálních i skupinových aktivit. Mezi **skupinové aktivity** patří například rodinná i vrstevnická setkání, narozeninové oslavy, pikniky, společné obědy pracovních kolektivů, výuka tělesné výchovy ZŠ, zastávka na procházkách školní družiny či MŠ, sportovní a herní aktivity.

V rámci **individuálních aktivit** lidé odpočívají na lavičkách a zídkách, čtou knihy a elektronických zařízení, venčí psy, svačí, věnují se pohybu nebo hře.

V ranních hodinách se setkáváme především s lidmi, kteří zde venčí psy, okolo osmé se objeví obvykle ženy pečující o nejmladší děti a časté jsou i návštěvy školních/školkových skupin během dopoledne.

2. ČEHO SI ZDE LIDÉ CENÍ

Přírodní charakter – lidé si zde především velice cení vzrostlých stromů, trávníku, stínu, příjemného klimatu v teplých dnech. Lidé zde v části parku mohou trávit čas i se psy, rodiče s dětmi pozorují ptactvo.

Pocit bezpečí

– přehlednost, ohraničenost a málo frekventovaná motorizovaná doprava prostoru umožňuje uživatelům včetně rodičů s malými dětmi cítit se zde bezpečně a mít kontrolu nad svými dětmi. Oplocení hřiště vnímají rodiče jako zásadní pro možnost bezpečného trávení času s dětmi. Někteří rodiče by uvítali odstranění dělícího plotu mezi hřišti, jiní spatřují výhodu v oddělení vzhledem k mladším dětem, které by se tam starším motaly. V místě, kde se batolata protáhla pod plotem, byla umístěna zábrana. Objevil se i požadavek na rozšíření nočního osvětlení pro pocit bezpečí, naopak některým sousedům vadí i současné pouliční lampy, protože jim svítí do oken.

Odpočinek a pohyb

– prostor umožňuje, aby zde probíhalo vícero aktivit různého charakteru („široko daleko jediné místo, kam jít s dětma“). Hřiště využívají v dopoledních hodinách i okolní mateřské a základní školy, odpoledne školní družiny.

Terén – svažité části oceňují především rodiče dětí, protože sklon terénu umožňuje širší možnosti pro pohybové herní aktivity (sjíždění, klouzání).

Bezbariérovost

– i pro lidi s omezenou hybností či pro rodiče s kočárky je tento prostor přívětivý, přestože vnímají potenciál pro vylepšení např. v terénních úpravách při přecházení silnice či v opravách stávajících cestiček.

Místo setkávání – lidé oceňují, že sem mohou přijít ve skupině, s rodinou, s více generacemi, s přáteli, nebo že zde mají vazby („pokaždé, když tady jdu, tak někoho potkám“).

3. PROSTOR PRO ROZVOJ

Údržba, obnova a úklid – dotazovaní by ocenili především opravu nebo nahrazení současného mobiliáře, zídky, rozbitých prvků, nefunkčního pítka. V okolí pingpongových stolů by hráči uvítali lepší pochozí povrch, v deštivých obdobích je zde bláto, drží se zde louže. Někteří sousedé poukazují na místa neuklizená po vícero týdnů. Po skupinových aktivitách někdy vznikne nepořádek, který po sobě lidé neuklidí, další poukazují na nedostatečný objem odpadkových košů.

Někteří sousedé by spíše než opravení současných prvků uvítali komplexnější přepracování prostoru parku se zídkou. Jiní se obávají, že by případná revitalizace negativně narušila současnou podobu parku.

Nevyváženost herních prvků pro různé věkové kategorie – hřiště obsahuje především prvky vhodné pro batolecí a předškolní věk. Rodiče by ocenili více herních možností pro věkovou kategorii školních dětí (např. 8+, nebo věk 7-12). Přestože mladší školní děti využívají herní prvky určené menším dětem, domnívají se, že na náročnějších prvcích by se lépe zabavili a více by je využití těchto prvků rozvíjelo.

Doplnění o další prvky – v parných letních dnech by rodiče malých dětí ocenili lepší zastínění pískoviště, případně nějaké zastřešení v případě nepřízně počasí. Dále zazněla přání na větší vodní prvek (vodotrysk, potůček, mlha), případně větší množství herních prvků na dětském hřišti, např. náročnější prolézačky, lanovou věž, dráhy pro odrážedla, různé víceúčelové prvky. Objevovaly se i návrhy umístění některých prvků (pro starší děti, víceúčelové prvky) na sportoviště či do prostoru parku. K dalším nahodilým nápadům patří např. hřišťátko pro menší zvířata (morčata, králíci), případně agility prvky pro psy. Jiný respondent měl opačný názor, podle jeho zkušeností pak vznikají problematické situace mezi zvířaty. Zazněl návrh na umístění centrální nástěnky, aby se nevyskytovaly informace rozvěšené po různých místech. Z dotazování „Spokojenost s dětským hřištěm - Lotyšská“ byl významně zastoupen požadavek „ocenil(a) bych tu lepší vybavení pro rodiče“.

Soudobý vzhled – někteří sousedé nebo vzdálenější uživatelé si všímají nově rekonstruovaných veřejných míst v Praze, jinde v republice či v zahraničí, případně cíleně vyhledávali nápady pro místa, např. na Pinterestu. Objevily se obavy, aby nová podoba nepůsobila příliš unifikovaně, jak některá jiná hřiště v Praze.

Negativní důsledky společenského setkávání a venčení psů – některým sousedům vadí hluk ve večerních hodinách s poukazem na lidi přesouvající se z hospod do parku, na mladé dospělé i nedospělé, kteří si nosí alkohol v lahvích, a další. Pokud skupiny či jednotlivci po sobě neuklidí, je nepořádek dalším zdrojem nespokojenosti sousedů. Jeden roh parku získal přezdívku „feťácký koutek“. Občas se stane, že někdo využije předzahrádek v ulici jako toalety. V diskusi s lokálními aktéry zaznělo téma umístění stolků na stálo – někteří by je uvítali, jiní mají naopak obavy z nárůstu hluku při využívání stolků ve večerních hodinách.

Pestřejší vegetace – někteří by navíc ocenili různorodější osázení, více okrasné zeleně („nic tu nekvete“), případně by i zde dovedli představit vyvýšené záhony pro městské zahradničení.

Umělecký prvek – některé lidi mrzí, že se zde nenachází žádné umělecké dílo. Jedním z nápadů bylo interaktivní umělecké dílo, nebo nějaký prvek „trochu výtvarně na výši“. Zaznělo však i ocenění, že se zde nevyskytuje žádný pomník.

Bezpečí a pohyb – ne všichni se zde cítí bezpečně, pro některé lidi nebo jejich děti byla ohrožující silnice s nedostatkem přechodů, řetěz umístěný v průjezdu brání plynulému procházení či projíždění na kole

Průjezd jako kryté místo – průjezd z Lotyšského náměstí do ulice Rooseveltovy vnímají někteří jako potenciál pro vylepšení s možným budoucím využitím pro různé sousedské aktivity

ZÁVĚR

Lotyšské náměstí navštěvuje v průběhu roku kolísavé množství lidí, lidé sem chodí i za nepříznivého počasí. Nejvíce je park využíván ve všední dny odpoledne jaro - podzim, o víkendech a prázdninách je využití poněkud nižší. V letních dnech se naplněnost parku může blížit naplněnosti v maximální kapacitě. Bylo shromážděno velké množství podkladů dokumentující vztah uživatelů a sousedů k místu, zaznamenali jsme různé (i protichůdné) představy lidí, kteří sem chodí: o rozvoji místa do budoucna, o jejich obavách i přáních. V rámci sousedské komunity byl o participaci na sběru dat i realizaci obnovy parku značný zájem, někteří členové komunity mají nadále zájem účastnit se projektu obnovy parku i v jeho dalších etapách.

HODNOCENÍ MÍSTA A NABÍDKY PRO POBYT A HRU DLE RŮZNÝCH VĚKOVÝCH SKUPIN

VÝCHOZÍ PARAMETRY HODNOCENÍ - KRITÉRIA MĚSTA PŘÁTELSKÉHO K DĚTEM

SOCIÁLNÍ INTEGRACE

- Děti se cítí být součástí komunity a jsou v kontaktu s jinými věkovými skupinami ve veřejném a poloveřejném prostoru. Mají pocit sounáležitosti.

RŮZNORODÉ A ZAJÍMAVÉ NABÍDKY AKTIVIT

- Je přítomná široká nabídka míst pro mladé lidi, kde mohou potkávat kamarády, povídat si, hrát neformální hry, sportovat, účastnit se komunitních aktivit nebo nakupovat. Mohou zde být samy mimo dozor dospělých. Mohou pozorovat městský ruch na ulicích a ve veřejném prostoru.

BEZPEČNOST A VOLNÝ POHYB

- Pokud děti znají dobře okolí a místní dospělé obyvatele, se kterými jsou pravidelně v kontaktu, mají obecný pocit bezpečí i tam, kde existuje určitá kriminalita.

MÍSTA K SETKÁVÁNÍ SE S VRSTEVNÍKY

- Děti a mládež si mohou nárokovat místa ve veřejném prostoru, kde si mohou hrát a socializovat se – uliční prostor, nároží, část místního parku či náměstí, kavárnu, obchod, komunitní centrum a nebo prázdné, neudržované místo/brownfields.

IDENTIFIKACE S MÍSTNÍM PROSTŘEDÍM A SPOLEČNOSTÍ

Mladí lidé si jsou vědomi historie své komunity a jsou aktivními účastníky v kulturním a komunitním životě.

PŘÍRODNÍ PRVKY A MATERIÁLY, VEŘEJNÁ ZELEŇ

- Zeleň a příroda jsou dostupné dětem v různých formách, od vodních prvků, travnatých ploch, nízké vegetace přes parky se vzrostlými stromy po bezpečná „divoká“ území.

NEGATIVNÍ CHARAKTERISTIKY MĚSTA

Charakteristiky neslučitelné s parametry Města přátelského k dětem:

- Stigma a sociální vyloučení
- Nuda, žádná či pouze formální nabídka aktivit pro děti
- Strach z obtěžování a zločinu
- Převaha motorizované dopravy, v ulicích a ve veřejném prostoru mají přednost auta (jedoucí i zaparkovaná)
- Smetí, odpadky, neudržovaný veřejný prostor
- Nedostatek základních služeb (pítka, veřejné toalety)
- Pocit politické bezmoci

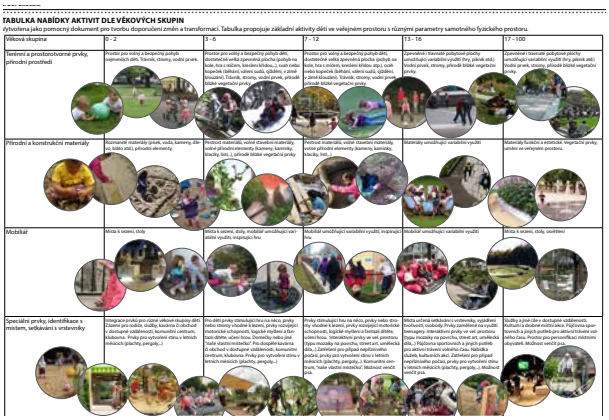

MPD Strategie hodnocení veřejného prostoru dle potřeb jednotlivých věkových skupin vytvořená pro prostředí českých měst již byla použita při projektech v MČ Praha 3 a 7.

0–3 LET NOVOROZENEC, KOJENEC, BATOLE

senzomotorické období, období první autonomie, objevování

Smysly

Pro první prozkoumávání dítě potřebuje čisté, přírodní prostředí, rozmanité povrchy a struktury (hladké a hrubé - např. oblázky a kůry stromů), barvy a vůně (např. květiny a rostliny)

Důležitá je integrace prvků pro různé věkové skupiny dětí. Zázemí pro rodiče, služby, kavárna či obchod, komunitní centrum, klubovna. Prvky pro vytvoření stínu v letních měsících (plachty, pergoly,..), toaleta s přebalovacím pultem, klidné místo na kojení.

Dítě transportováno rodičem a výběr místa se odvíjí od potřeb rodiče, cestování za nabídkou i na poměrně velké vzdálenosti, přesto nabídka v bezprostřední blízkosti domova je přesto vnímána jako bonus.

Rodiče často tvoří silnou skupinu při participativních setkáních.

3–5 LET PŘEDŠKOLNÍ VĚK

Vše je hra - intuitivní vnímání světa dotvářené představivostí, hra je kontinuální a probíhá kdekoli, ať je tomu prostor přizpůsoben nebo ne.

Děti rozvíjí hra s volnými prvky, úkryty, observační učení při hře - důležitá přítomnost starších dětí

Důležitý je detail - zemský povrch okupuje větší část jejich zorného pole, děti se zastavují, zkoumají.

Pohyb - testování a zdokonalování schopností -změny výšky, prolézání (zídky, schody, patníky), ale i hrát si ve výšce (domeček na stromě) nebo v rychlosti (jízda na koloběžce), šplhat nebo hledat rovnováhu

Toalety, pítko, zázemí pro dospělý doprovod

Výběr destinace a délka pobytu závisí na rodiči

- na místech určených pro děti je poptáváno zázemí pro doprovod

- na akcích pro dospělé často vítaný program pro děti

6-11 MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK

Fakta, události, objevování - děti začínají chápat, že existuje širší svět a hledají v něm své místo

rozvíjení dovedností, přátelství, socializace, neorganizovaná, volná, svobodná, tvořivá hra s volnými prvky

Od 9 až 12 let, se z hlediska emočních a intelektuálních schopností posouvají výrazně dopředu. Zvyšuje se emoční regulace, rychlost a efektivita myšlení dítěte, zlepšuje se prostorová orientace, rozšiřují se schopnosti plánování a řešení problémů, rozvíjí se vědecké uvažování a schopnost porozumět vlastnímu myšlení. V tomto věku jsou jejich vkus a přání již velmi dobře definovány.

Mladší školáci si rádi hrají v blízkosti domova, jezdí na kolech, koloběžkách či kolečkových bruslích, honí se, kreslí křídou nebo hrají rozličné hry ve skupinách. Ke hře využívají mobiliář, lezou po stromech. **V tomto věku hraje velkou roli prostor v blízkém sousedství, který dětem umožňuje vykonávat tyto činnosti samostatně a bez dozoru dospělých** (dříve tuto roli splňovala ulice).

Je důležité dát dětem důvěru, aby neztratily svoji přirozenou zvídavost a staly se pouze „poslušnými“ zodpovědnými dětmi. Děti potřebují vlastní proaktivitu k řešení výzev života.

PODPORA SAMOSTATNOSTI V ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ A SITUACÍ

od 9-11 let dopřávat více svobody v pohybu k naplnění jejich rozšiřujících se zájmů. Rádius pohybu jim tak ideálně má umožnit návštěvu vzdálenějších destinací (knihovna, park, bruslení) i v kombinaci s použitím veřejné dopravy.

Pokud jsou tyto destinace příliš daleko nebo pokud jim není poskytnuta volnost je navštěvovat, děti přicházejí o vzácnou možnost poznávat širší škálu aktivit, činností a sociálních vztahů, která jim pomáhá se profilovat a naplňovat své zájmy.

3 zásadní kritéria pro vytvoření bezpečného prostředí pro samostatný pohyb dětí:

1. propojení - bezpečná cesta pro dítě

2. společnost - sousedské nebo komunitní vazby

3. dostupnost vhodné lokality pro hru

Charakteristika vhodné lokality pro hru:

1. bezpečnost sociální

- pokud děti znají dobře okolí a místní dospělé obyvatele, cítí se bezpečně i tam, kde existuje určitá kriminalita

2. svoboda

- které umožňuje zakoušet přijatelné riziko, posouvat své hranice a rozšiřovat obzory

3. tvořivost

- různorodé prostředí, ve kterém mohou děti zakoušet širokou škálu různých typů hry

Tuto charakteristiku ve městě nejčastěji splňují dětská hřiště, školní zahrady, komunitní zahrady, městské farmy, komunitní centra, dobrodružná hřiště, přírodní hřiště, přírod blízká prostředí.

12 - 15 NÁCTILETÍ

- dospívají fyzicky dříve než generace předešlé. Mentálně ovšem dospívají mnohem později. Psychosociální dospívaní je opožděné právě kvůli delšímu opečovávání a ochraně rodičů.
- počátek puberty, změna fyziologická, sociální, psychologická i emocionální
- vztah s vrstevníky je zásadní
- budují si osobní a behaviorální hranice

Samostatnost - tyto děti jsou již zcela samostatnými účastníky městského provozu, nejčastěji jako chodci, přesto mají specifické potřeby na utváření veřejného prostoru:

- svá místa, která jsou součástí běžného života ve městě
- bezpečná místa - kde se pohybuje více lidí
- rádi pozorují dění kolem - chtějí vidět a zároveň chtějí být viděny
- často ve větších skupinách užívají městský mobiliář nebo se věnují sportovním aktivitám
- dobře promyšlené sdílené prostory, kde se mohou scházet
- společenská místa, v rámci kterých se mohou setkávat s přáteli
- „cool“ aktivity dle vrstevníků

Jejich shromažďování se a trávení času posedáváním je vlastně forma hry, nicméně dospělí často mají tendenci toto vnímat jako nečinnost či „zevlování“.

Veřejný prostor by měl reagovat na potřeby obou pohlaví.

Kolem 9 roku věku se hra chlapců a dívek začíná odlišovat. Mnohem méně často probíhá ve smíšených skupinách, naopak čím dál více si hrají a tráví čas odděleně, nabídka pro dívky ve veřejném prostoru často menší).

15 - 18 OBDOBÍ ADOLESCENCE

přibližení k dospělosti a rychlé změny

PARTICIPACE

Od 15 do 20 let je období tzv. adolescentního moratoria, kdy jsou děti již fyzicky připraveny pro dospělost, ale mentálně si ještě potřebují utvrdit svou pozici. Mladý člověk chce vypadat a žít jako dospělý, ale chybí mu k tomu důležité vnitřní předpoklady – zkušenost a odpovědnost.

Je žádoucí jejich aktivity překlopit do těch pozitivních neboli místo možného prostoru pro případné zkoušení drog se pokusit jejich kreativní energie využít pro aktivity jako je např. péče o životní prostředí, práce s menšími dětmi, diskuzní fóra. Dospívající si potřebuje povídat, ujasnit si vlastní podstatu a identitu, najít opravdovou autoritu, pochopit, co je spravedlnost, co je svoboda. To jsou témata, která je tíží, a je žádoucí jim umožnit přístup k diskuzním fórům, klubům a dát jim společenský a veřejný prostor k řešení otázek a k vyjadřování se k záležitostem, které se jich týkají.

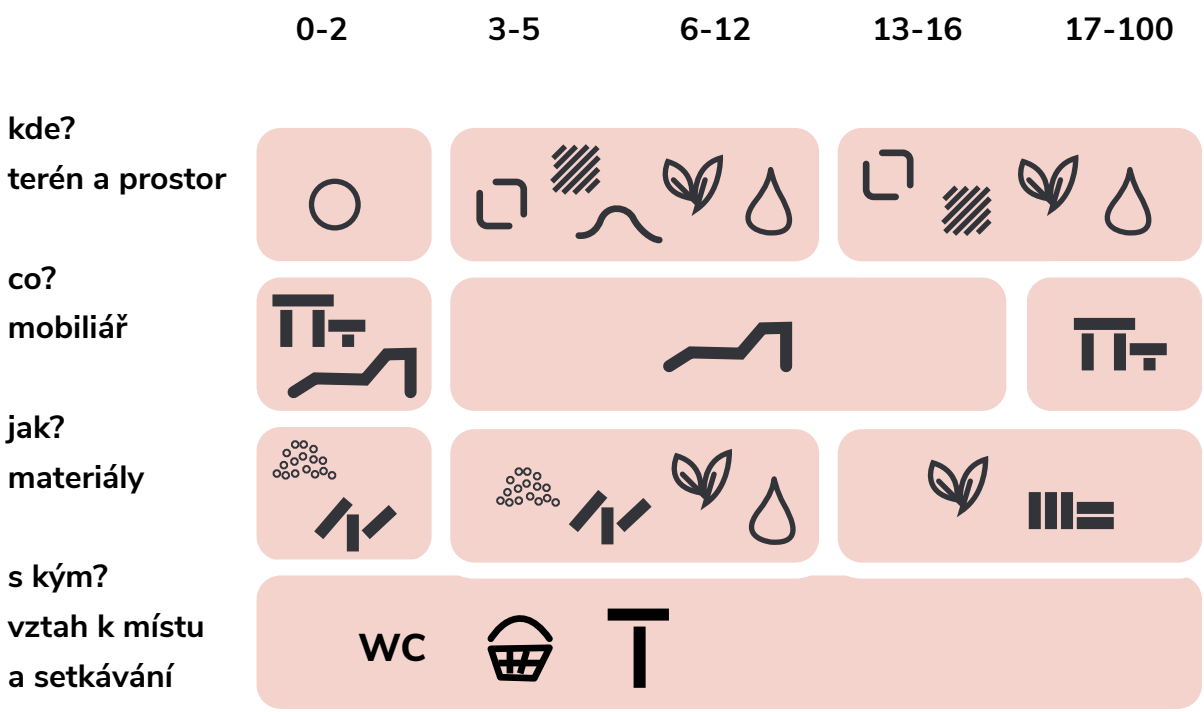

SCHÉMATICKÉ ZNÁZORNĚNÍ STÁVAJÍCÍ, NEDOSTATEČNÉ A CHYBĚJÍCÍ NABÍDKY V NEJČASTĚJI VYUŽÍVANÝCH MÍSTECH

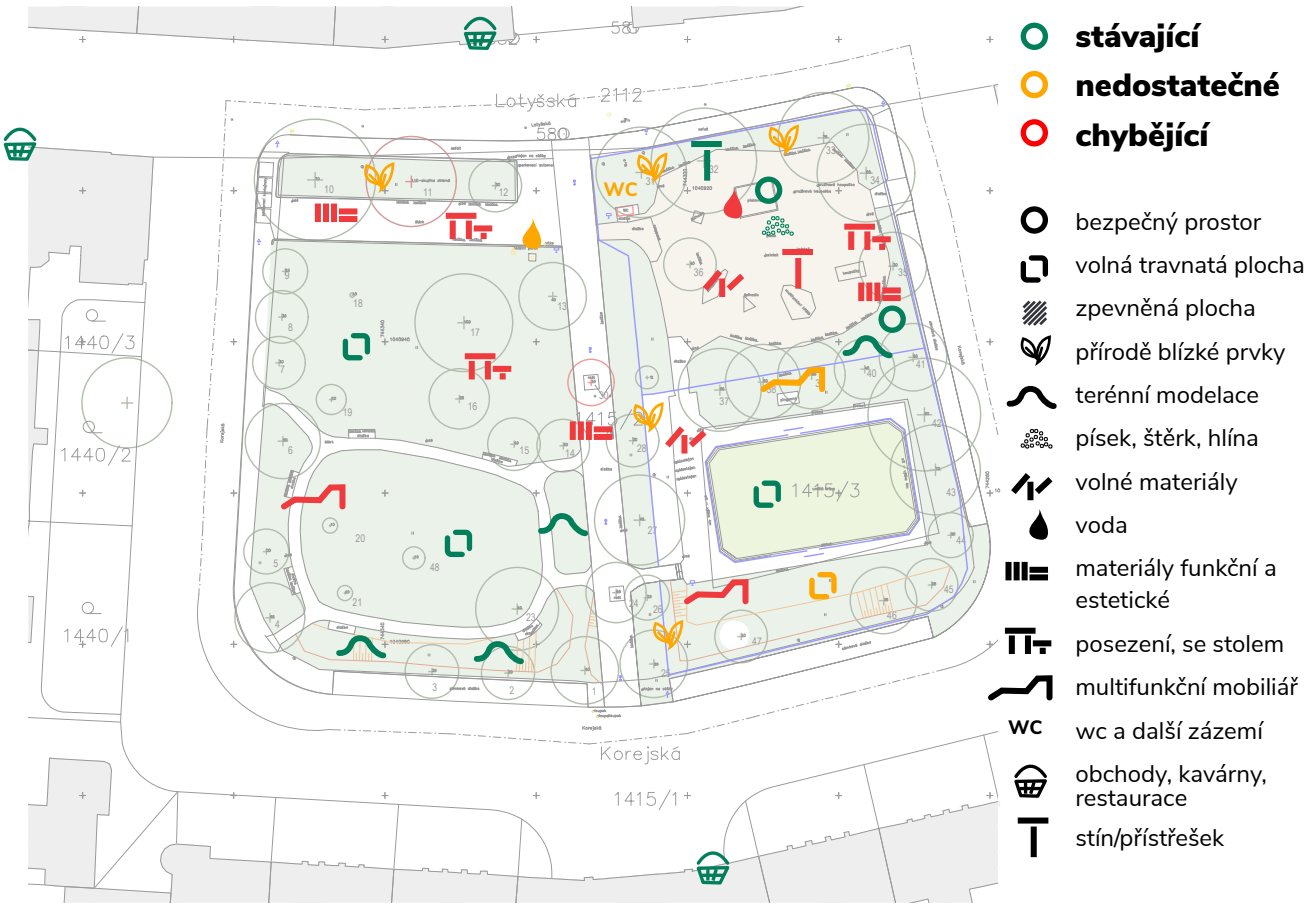

SHRNUTÍ HODNOCENÍ VYUŽITÍ A NABÍDKY PRO RŮZNÉ SKUPINY UŽIVATEL

Z pozorování v terénu a participačního šetření byla potvrzeno východisko, že **poptávka převyšuje stávající nabídku místa.**

Rozšíření nabídky je žádoucí zejména pro skupiny starších školních dětí a teenagerů, ale také pro setkávání starších obyvatel. Senioři byla totiž jediná skupina uživatel, která nebyla pozorována ve skupině přátel.

Místo má určitě velký potenciál nejen vytvořit **více příležitostí ke krátkému zastavení** většího počtu osob, ale zejména ve **zkvalitnění, zpestření a rozšíření nabídky**, která povede **k prodloužení času, který uživatelé na místě stráví a zároveň umožní mezigenerační propojování, inkluzi.** Vhodnou součástí procesu bude cílené oslovení a zapojení skupiny starších školních dětí a teenagerů, kteří místo již využívají nebo jsou obyvateli okolních domů.

V návrhu je zároveň třeba mít na paměti, že území je důležitou a využívanou spojkou pro pěší pohyb ve čtvrti, oddělené od motorizované dopravy. Je třeba otevřít i propojení v diagonálním směru.

NABÍDKA PRO POBYT A HRU

Nabídka pro hru nedostatečně zohledňuje potřeby některých skupin návštěvníků. Pro komplexní rozvíjení nejmenších dětí by jistě za úvahu stálo **rozšíření nabídky o hru s přírodními materiály a vodou**.

Rozšíření herní nabídky pro starší děti (6-12) může do jisté míry převzít **vhodné utváření prostoru a doplnění multifunkčním mobiliářem**. Věkové skupiny 6-12 a 13-16 je určitě vhodné přizvat k **navrhování vybraného místa, které budou považovat za „své“**. Pro skupinu dospělých (včetně doprovodu dětí), chybí v území **možnost skupinového sezení** - lavičky se stoly nebo lavičky s odkladní plochou. Kvalitní výběr materiálů, estetické zpracování prvků, práce se zelení a odpovídající údržba bude reflektovat důležitost praku v urbanistické struktuře čtvrti.

A.3.6 CELKOVÉ ZHODNOCENÍ ÚZEMÍ

SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY SOUČASNÉHO STAVU - ZÁKRES DO MAPY

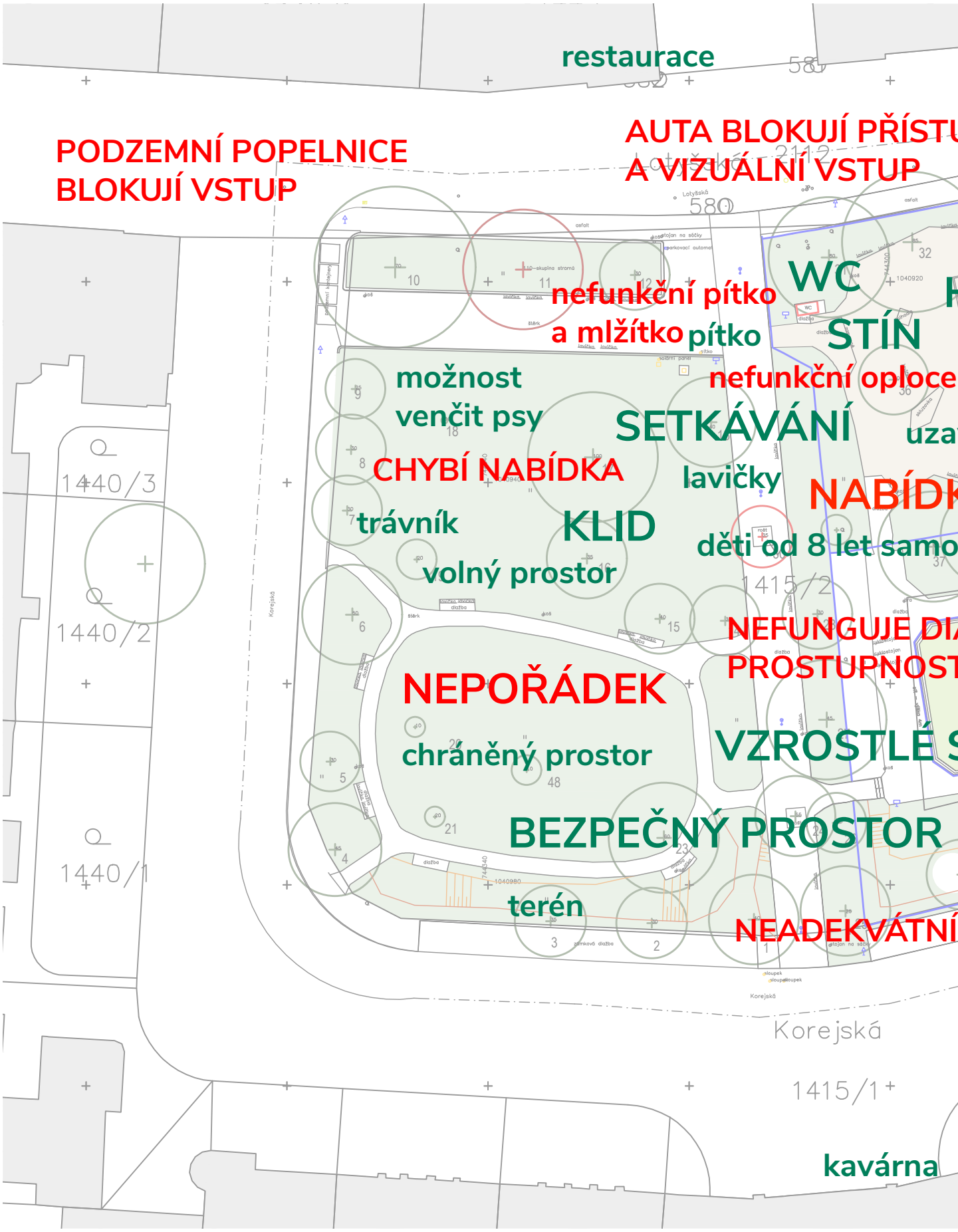

SILNÉ STRÁNKY

klid, chráněný prostor, bezpečný prostor

zeleň - vzrostlé stromy

místo setkávání i více generací

lavičky

hřiště

veřejné toalety (ale ne dobře fungující)

prvky pro malé a větší děti jsou v blízkosti

uzavřené hřiště jako ochrana malých dětí (do 3 let)

důležitá trasa pěšího pohybu ve směru S-J

možné venčit psy

kavárna, restaurace

pítko (ale nefunguje)

děti od 8 let se pohybují samostatně

komunitní místo, místo setkávání

volný prostor

terénní zlomy (pro malé děti)

SLABÉ STRÁNKY

nedostatek “dodatečné nabídky” - interaktivní mobiliář, umělecké dílo, nabídka hry v parku

podzemní popelnice blokují jeden z důležitých vstupů

auta blokují přístupy z boků a v severní ose vizuální vstup

ze strany Terronské není žádný vstup

oplocení a branka ne zcela funkční (malá děti se protáhnou, větší branku neumí otevřít)

nejasné prolínání sportu a hřiště pro malé děti - chybí fyzická bariéra - míč může vylétnout ze sportovního hřiště - ohrožení malých dětí

nefunguje diagonální prostupnost

nedostatečná údržba parku (bordel...)

nedodržování nočního klidu (sportoviště, U Pětníků, teenageři) - vnímají obyvatelé okolních domů s okny do parku

neadekvátní VO (svítí do oken)

nefunkční pítko a mlžítko - tvoří se louže

nedostatečné zastínění

A.4 VÝCHODISKA PRO NÁVRH, UPŘESNĚNÍ CÍLŮ

1. Celkový přístup k plánování a výstavbě

Cílem je koncepční návrh, který pojmenovává dlouhodobou vizi a principy budoucího řešení, definuje a fixuje kosterní funkce, ale zároveň nechává prostor na budoucí dílčí proměny na základě aktuální/aktualizované poptávky.

Nedílnou součástí tohoto přístupu je fázování, střídání AB kroků:

FÁZE A = CO SE DÁ UDĚLAT HNED

1. slouží k doplnění aktuální poptávky
2. není požadavek na trvanlivost materiálů, kritériem je udržitelnost (znovuvyužití, recyklace)
3. slouží k ověření cílů, popř. součástí komunikace změn (prvek postavený „na zkoušku“
4. rychlé vyhodnocení, promítnutí do dalších kroků

FÁZE B = ÚPRAVY VYŽADUJÍCÍ VĚTŠÍ STAVEBNÍ PRÁCE, POVOLOVACÍ PROCES

2. Zelenomodrá infrastruktura a adaptace na klimatickou změnu

- zadržování a využití dešťové vody, mikroklima, stín
- kroky k podpoře biodiverzity i z pohledu edukační funkce

3. Socioekonomické prostředí

- péče o stávající komunitu, participace, zapojení do management plánu...
- posílení o účastníky, kteří prostor v současnosti využívají nedostatečně (náctiletí, větší děti, senioři)

4. Širší vztahy

- respektujeme architektonické a krajinářské kvality místa a začlenění do širších vztahů z hlediska stávajících a budoucích funkcí a využití
- respektujeme a navazujeme na místní a regionální specifika

spíše konzervativní nastavení veřejnosti, ale se zvyšující se poptávkou po obytné funkci veřejného prostoru

slovy respondenta průzkumu: „Dejvice jsou místo pro dospělé.“

5. Pěší a cyklo infrastruktura

k pěší a cyklo infrastruktuře přistupujeme na základě kritérií Města přátelského k dětem

- uzpůsobení povrchů a přecházení pro kolečkáře (skaty, koloběžky, odrážedla)
- zázemí pro cyklodopravu (stojany na kola pro dospělé) vhodné umístění
- odstranění bariér pro cyklodopravu dětí
- pěší prostupnost

6. Bezbariérová přístupnost/prostupnost pro osoby

s omezenou schopností pohybu a orientace

7. Účel

Navrhujeme místo pro krátkodobou každodenní hru, sport a pobyt (u dětí s potenciálem trávení delšího času než u dospělých) a cílové destinace užšího a širšího okruhu obyvatel.

8. Cílové skupiny uživatelů a způsoby využití

Kroky by měli vést ke zkvalitnění, zpestření a rozšíření nabídky a směřovat k prodloužení času, který uživatelé na místě stráví, ale i pozvánku ke krátkému zastavení.

Umožnit mezigenerační propojování, inkluzi.

10. Kritéria materiálového provedení

Materiálové provedení bude vždy vycházet z nastavené fáze projektu a požadované trvanlivosti. Ve fázi testování poptávky/funkčnosti je důraz kladen na cenu a kritéria udržitelnosti (recyklování, obnovitelné zdroje, nákladnost) a menší na trvanlivost. Ve fázi druhé je udržitelnost také klíčovým faktorem, ale zároveň je kladen velký důraz na kvalitu provedení a dlouhou trvanlivost. bude součástí koncepčních úvah k návrhu a představeno na příštím jednání

11. Další kritéria týkající se procesu a managementu

Zde budou více rozebrány a zastřešující východiska a širší vztahy, jak se konkrétně propisují do návrhu - bude součástí koncepčních úvah k návrhu a představeno na příštím jednání, součástí této kapitoly je 2. fáze participace

2. fáze PARTICIPACE

Na základě kvalitativního šetření a provedených analýz v kombinaci s cíli projektu byla navržena tato forma participace:

- **dotazníkové šetření** (děti i dospělí)

- oslovení a zapojení skupiny **stávajících (i potenciálních) uživatel ve věku 7-12, které na místo docházejí samostatně bez doprovodu dospělých**

- oslovení a zapojení skupiny **stávajících uživatel prostoru ve věku 13-18, k participaci na návrhu a tvorbě multifunkčního prvku** ve veřejném prostoru (funkce a formát bude definován participací, bude-li oslovení a zapojení cílové skupiny úspěšné)

- **setkání s veřejností** a prezentace zpřesněného záměru